

Jaarverslag 2016

Datum: 26 juni 2017

Colofon

Jaarverslag

Tekstbijdragen	Wiebe Brouwer Gerda Broekhof Karin Bulte Freek op 't Einde Adriaan Slob Jos Reckman Kitty Groot Wieneke Groot
----------------	--

Eindredactie	Wiebe Brouwer
--------------	---------------

Bestuursverslag 2016

blz

1. Voorwoord	4
2. Organisatie	5-6
3. De stand van zaken	7-12
a. Cijfers: resultaten	
b. Personeelsgegevens (functiemix, verzuim)	
4. Jaarrekening met toelichting	13-20
5. Risicoparagraaf	22-26
6. Continuïteitsparagraaf	27-30
7. Verslag RvT	31-34
8. Verslag MR	35-37
9. Namen en adressen	38
10. IDU, afkortingen	39-42

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt het jaarverslag over 2016 van de Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland. De stichting is en blijft een onderwijsorganisatie in beweging, die flink maar gecontroleerd blijft groeien, en waarin diverse initiatieven ontstaan.

De stichting beschikt over een nieuw schoolplan, met als looptijd 2017-2021. Het motto van dit plan is 'vormgeven aan de groei'. Alle drie de scholen zijn in de afgelopen jaren fors gegroeid, in Haarlem zet die groei nog door. Bergen en Amsterdam lopen aan tegen de fysieke beperkingen van hun gebouwen. Groei betekent een reeks van uitdagingen, zoals huisvesting, werving, selectie en begeleiding van nieuwe docenten, aanpassingen in de organisatie en inrichting van de scholen. Door de groei begroeten we veel nieuwe ouders die nog niet vertrouwd zijn met vrijeschoolonderwijs. Weten wij precies wat deze ouders in ons zien, van ons verwachten? Wat betekent de toestroom van al die nieuwe leerlingen en collega's voor de werkwijze van de vrijescholen? Groei maakt de balans tussen het traditionele vrijeschoolonderwijs enerzijds en anderzijds het behalen van goede examenresultaten, nog spannender.

Samen werken we toe naar een vitale balans tussen het behalen van mooie meetbare resultaten en het doorleven van de waarden die de basis vormen van ons pedagogisch concept.

In de risicoparagraaf en de continuïteitsparagraaf wordt nader aandacht aan deze thematiek besteed.

Nu was 2016 wel een uitzonderlijk jaar. In september zijn serieuze onregelmatigheden geconstateerd binnen de financiële administratie. Een medewerker heeft geld verduisterd. De medewerker die hiervoor verantwoordelijk was, is op staande voet ontslagen. De bestuurder heeft nader onderzoek ingesteld door een extern bureau, de inspectie van het onderwijs op de hoogte gebracht, evenals de accountant. De bestuurder heeft aangifte bij de politie gedaan. De vordering op het verduisterde bedrag is door de rechter toegewezen. Het strafrechtelijk onderzoek loopt nog.

Inmiddels is het toezicht op de procuratie bij alle drie de scholen aangescherpt. Alle betalingen worden nu digitaal ook door de bestuurder geaccordeerd. Naast de financiële functie is de administratieve organisatie als geheel tegen het licht gehouden. Met ingang van 1 januari 2018 stappen we over naar een ander administratiekantoor (Groenendijk). Dit draagt bij aan de verhoging van de systeemveiligheid.

De samenwerking tussen de scholen binnen de stichting is verbeterd. In een moeilijke situatie hebben we samen schouder aan schouder gestaan om de continuïteit van de stichting te borgen. We zijn sterker uit deze crisis gekomen.

Amsterdam, 26 juni 2017

Drs. W.J. (Wiebe) Brouwer

bestuurder

Organisatie

Kernactiviteit

De kernactiviteit van de stichting is het verzorgen van onderwijs op basis van de pedagogische beginselen van Rudolf Steiner, resulterend in de afsluitingen vmbo-t, havo en vwo, in de regio's Amsterdam, Haarlem en omstreken en Noord-Holland Noord.

De leerlingen worden gestimuleerd om 'te worden wie zij zijn'. Daarmee wordt bedoeld: de talenten die in de leerling aanwezig zijn, worden gestimuleerd en de leerling wordt cognitief, emotioneel en wilsmatig aangesproken om zich te ontwikkelen. Van de docenten wordt daarom verwacht dat zij – ook bij de cognitieve vakken – kunstzinnig onderwijs geven, dat wil zeggen met creativiteit hun lessen zo vorm geven dat de leerlingen en de klas in vorm en inhoud krijgen aangeboden wat nodig en actueel is. Je kan ook zeggen: het is leuk om op de vrijeschool les te krijgen van gemotiveerde, creatieve leerkrachten.

Doelstelling

In de statuten van de school staat het volgende te lezen:

"De stichting heeft ten doel het geven of doen geven van Voortgezet Vrijeschoolonderwijs volgens pedagogische beginselen van Rudolf Steiner zoals deze zijn neergelegd in diens pedagogische en antroposofische geschriften.

De Stichting streeft ernaar, de relatie tussen de door haar geëxploiteerde scholen en de maatschappij te regelen in de zin van het navolgende citaat van Rudolf Steiner: "Men dient niet te vragen: 'wat moet de mens weten en kennen voor de bestaande orde?' Maar: 'wat is in de mens in aanleg aanwezig en wat kan in hem ontwikkeld worden?'. Dan zal het mogelijk zijn de sociale orde steeds nieuwe krachten toe te voeren uit de opgroeiende generatie" (Opstel "Vrije school en Driegeleding", 1919). Het onderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van de leerlingen met aandacht voor de levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarde zoals die leven in de samenleving en met onderkenning van de betekenis van de verscheidenheid van die waarden."

Juridische structuur

Het stichtingsbestuur beheert drie gelijkwaardige functionerende vestigingen, met als administratieve hoofdvestiging het GGCA.

Met ingang van 1 november 2014 is W.J. (Wiebe) Brouwer aangetreden als bestuurder. De bestuurder zet in overleg met de rectoren van de vestigingen de lijnen uit en het financiële beheer vormgeeft. Dit overleg vindt plaats in het zogenoemde platform. Elk van de vestigingen heeft een eigen organisatie, van waaruit de rector de opdracht heeft om de belangen van de vestiging in onderlinge afstemming binnen het platform te behartigen. De relatie met de medezeggenschapsraad wordt door de bestuurder verzorgd.

De drie vestigingen dragen een eigen financiële verantwoordelijkheid binnen het financieel kader van de stichting. Via een verdeelsleutel, vastgelegd in het financieel reglement, wordt de ontvangen subsidie verdeeld.

Afhandeling van klachten

De uitvoering van de klachtenprocedures, die in hoofdlijnen voor de vestigingen dezelfde zijn, vindt zo veel mogelijk plaats op de vestigingen; in tweede instantie kunnen klachten bij de bestuurder worden gedeponereerd.

De stichting heeft een contract met een externe vertrouwenspersoon Mw. Sonja List.

Er is een jaarverslag over 2016.

Er is zes maal een beroep gedaan op de externe vertrouwenspersoon.

Er zijn geen formele klachten bij de bestuurder ingediend.

Ontwikkelingen als gevolg van interne en externe kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg van de stichting begint met het formuleren van de kernkwaliteiten van ons onderwijs. Wat zijn de goede dingen (kenmerken vrijeschool pedagogiek, opbrengsten uit het toezicht kader van inspectie en resultaatafspraken per vestiging)? Vervolgens onderzoeken we de uitvoering

van deze kernkwaliteiten. Doen we het goed? Daarna is het zaak adequaat te communiceren omtrent het voorgaande. Weten ouders en leerlingen hoe goed we het doen?

De inspectie heeft vraagtekens geplaatst bij de didactiek van onze scholen. De lessen zijn in de ogen van de inspectie te weinig gevarieerd, te statisch. In 2016 is met hulp van de Amsterdamse scholenbeurs een didactiekproject in het leven geroepen. Docenten doen onderzoek naar de didactiek, rapporteren hierover, organiseren studiedagen. De scholen hebben handreikingen voor docenten opgesteld, in de vorm van een didactiekkaart.

Op alle drie de scholen worden de examenresultaten systematisch geanalyseerd, waarop verbeteracties worden geformuleerd. De opbrengsten zoals de inspectie die onderzoekt zijn onderwerp van intern onderzoek en van dienovereenkomstige verbeteracties.

De havo-opleiding van het GGCA is door de inspectie zwak verklaard in juli 2016. Terwijl de opbrengsten als zodanig hier nog niet aanleiding voor gaven, maakte de inspectie zich zorgen over de kwaliteit van de lessen en over de kwaliteitszorg, de gerichte sturing door de schoolleiding. Zie verder het hoofdstuk van GGCA in dit jaarverslag.

Horizontale verantwoording belanghebbenden

De scholen gaan gestructureerd in gesprek met ouders. Bij het GGCA b.v. kent iedere klas twee contactouders, die nauw samenwerken met de mentor. Schoolbreed is er een contactouderoverleg dat vijf maal per jaar bijeenkomt. De gesprekspartner voor dit overleg is de rector. Het contactouderoverleg functioneert tevens als achterban voor de oudergeleding van de medezeggenschapsraad. Het RSC en ARH heeft eigen contactmomenten met de ouders.

De scholen overleggen met de vrijeschool onderbouwen over doorstroom, warme overdracht en algemene vrijeschool zaken. Er is contact tussen de overige aanleverende scholen (toekomstige brugklasleerlingen) en de scholen. De aanleverende scholen krijgen een voortgangsrapportage over de eerste jaren van hun vroegere leerlingen.

In het samenwerkingsverband van de Nieuwe Opleidingsschool Amsterdam werken de scholen samen met vervolgonderwijs zoals de Hogeschool van Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam. De scholen zijn geregeld in contact met de bureaus. Vooral nog zijn dat vooral bouwbedrijven en andere scholen. Voor het GGCA gaat dat veranderen als het appartementencomplex naast de school bewoond is. De hoofdconciërge overlegt met de buurtregisseur (GGCA).

Financiën

Op het Geert Groote College zijn onregelmatigheden geconstateerd bij de financiële administratie. De verantwoordelijke is ontslagen. De bestuurder heeft de affaire gemeld bij de inspectie en een gericht extern onderzoek ingesteld. Inmiddels is de procuratie binnen de stichting gewijzigd. Alle betalingen worden getrukt uitgevoerd. De rector accordeert de betaalbatches van zijn school, vervolgens autoriseert de bestuurder alle betalingen.

Verantwoording en toezicht

Scholen leggen op diverse niveaus verantwoording af; binnen de scholen is het de medezeggenschapsraad die mede advies- en instemmingsrecht heeft op beleidsbeslissingen - zowel vooraf als achteraf. In het Good Governance model is het interne toezicht op financieel en inhoudelijk gebied in handen gelegd van een Raad van Toezicht, en het externe toezicht vanuit de overheid vindt plaats door de inspectie voor het onderwijs. Met alle drie deze instanties heeft binnen onze stichting de bestuurder contact.

Naast de MR heeft elke vestiging een eigen vestigingsmedezeggenschapsraad; in de VMR komen zaken aan de orde met een meer lokaal karakter.

Het jaarverslag van de Raad van Toezicht is in dit Bestuursverslag opgenomen.

Het jaarverslag van de Medezeggenschapsraad is in dit Bestuursverslag opgenomen

Bovenschools

Funciemix

In samenwerking met de MR, Ministerie en bonden is een maatwerkafspraken gemaakt waarbij de benoemingen in de funciemix (stichting breed) als volgt zijn vastgesteld:

LB: 58%

LC: 34%

LD: 8%

Jaarlijks wordt per 1 oktober de vacatureruimte vastgesteld voor benoemingen in LC en LD.

Docenten worden uitgenodigd te solliciteren voor een hogere functie, er zijn duidelijke functiebeschrijvingen opgesteld.

Om de Adriaan Roland Holtschool tegemoet te komen wordt vanaf 2017 een deel van de Randstand subsidie aan hen beschikbaar gesteld, zodat zij in de komende jaren de achterstand in de funciemix in kunnen lopen.

Er wordt wat ruimte gehouden in de LC-LD benoemingen om docenten in tekortvakken (wiskunde, Duits) in een hogere schaal te kunnen benoemen.

1 oktober 2008	In FTE			totaal	In percentage		
	LB	LC	LD		LB	LC	LD
Adriaan Roland Holst	34,95	1,58	0	36,53	96%	4%	0%
Geert Groote College	37,85	2,5	3,57	43,92	86%	6%	8%
Rudolf Steiner College	32,5	2,99	2,26	37,75	86%	8%	6%
Totaal Bestuursniveau				118,2	89%	6%	5%

1 oktober 2016	In FTE			totaal	In percentage		
	LB	LC	LD		LB	LC	LD
Adriaan Roland Holst	33,70	15,07	3,28	52,05	65%	29%	6%
Geert Groote College	25,96	17,84	4,14	47,94	54%	37%	9%
Rudolf Steiner College	31	23,08	3,24	57,32	54%	40%	6%
Totaal Bestuursniveau	90,66	55,99	10,66	157,31	58%	35%	7%

Personeel en organisatie

Zowel de Geert Groote als de Rudolf Steiner participeren in de Nieuwe Opleidingsschool Amsterdam (NOA), in het schooljaar 2015-2016 is ook Adriaan Roland Holtschool gestart met begeleiden. In 2015 begeleiden onze docenten in totaal 33 stagiaires. Onder deze stagiaires bevinden zich ook de collega's die in opleiding zijn voor een bevoegdheid.

Voor scholen die groeien is het van betekenis om nieuwe docenten adequaat te begeleiden en zorgvuldig te beoordelen in het eerste jaar van hun aanstelling. Voor de drie vestigingen is een nieuw beleid vastgesteld, waarin de wijze van beoordelen en begeleiden gestandaardiseerd is. Alle nieuwe docenten, of ze nu bevoegd zijn, of nog in opleiding, hebben 2 functioneringsgesprekken met hun leidinggevende en een beoordelingsgesprek met een schoolleider. Voorafgaand aan de beoordeling wordt op diverse manieren feedback ingewonnen, ook een leerling enquête maakt hier onderdeel van uit.

De begeleiding wordt strikt gescheiden van de beoordeling. De begeleiding kent een onderscheid tussen de begeleiding voor het vak (vanuit de sectie) en de vakoverstijgende begeleiding door de docentbegeleider.

Resultaatafspraken

Het is gebruik binnen de stichting om per maand een formatieoverzicht en per kwartaal een uitgebreider overzicht te produceren van de formatie uitgifte, gekoppeld aan de financiën, het ziekteverzuim, de ziekmeldingsfrequentie en de lesuitval. Deze periodieke rapportage is gekoppeld aan de begroting per kalenderjaar. Met ingang van schooljaar 2015-2016 hebben we een reeks

kengetallen ontworpen om per schooljaar te kunnen sturen. De kengetalen zijn gekoppeld aan resultaatafspraken. De kwartaalrapportages blikken terug, de resultaatafspraken zijn gericht op de toekomst. Per vestiging zijn afspraken gemaakt betreffende onderstaande kengetallen.

1. gemiddelde groepsgrootte per fte OP
2. lesuitgifte per leerling
3. geprogrammeerde onderwijstijd per leerjaar per opleiding
4. gemiddelde lesuitval, voor de school als geheel; in lessen per week en als percentage van het totaal aantal lessen op jaarbasis
5. gemiddelde aanstellingsomvang OP, OOP en directie
6. GPL voor OP, OOP en directie
7. Omvang formatie OP, OOP en directie in fte en als percentage in het geheel
8. Ziekteverzuimpercentages OP, OOP en directie
9. Ziekmeldingsfrequenties OP, OOP en directie
10. Opslagfactor taakbeleid
11. Tijd voor professionalisering
12. Ruimte voor "overige taken"
13. Tevredenheid docenten
14. Tevredenheid ouders en leerlingen
15. Opbrengsten volgens kijkkaderinspectie
16. Stichting brede thema's
17. Didactiek, verrijking/activering leerlingen
18. Specifieke thema's per vestiging; speerpunten

Kairos

Sinds 2014 kent Amsterdam Noord een nieuwe vrijeschool onderbouw, luisterend naar de naam Kairos (de godheid van het juiste moment). De ouderinitiatiefgroep wenst een vervolg naar de bovenbouw te bewerkstelligen en timmert flink aan de weg. De groep participeerde in de 'scholenchallenge' van de gemeente Amsterdam, maar viel uiteindelijk toch buiten de prijzen. Via deze route lukt het dus niet om een vestiging te starten in Noord. In overleg met de bestuurder is toen de verkenning in gang gezet om als tijdelijke nevenvestiging van het GGCA een Kairos nederzetting te realiseren. Binnen de stichting geldt de afspraak dat iedere vestiging financieel zelfstandig dient te opereren. Daarbij komt dat Bergen en Haarlem de handen vol hebben aan de eigen groei en huisvestingsperikelen. Kairos zou voor rekening komen van het Geert Groote College. De financiële last van de voorfinanciering door GGCA is een serieuze verantwoordelijkheid.

Personele samenstelling per 1-10-2016									
Functie	GGCA	Fte	ARH	Fte	RSC	fte	Bestuur	totaal	Totaal fte
Directie	2	2	0	0	2	2		4	4
Teamleiders	3	2,4	3	3	3	2,4		9	7,8
Docenten LB	46	25,96	51	33,70	53	31		150	90,66
Docenten LC	26	17,84	20	15,07	29	23,08		75	55,99
Docenten LD	5	4,14	4	3,28	3	3,24		12	10,66
Totaal OP	82		78		90			250	169,11
OOP	19	15,8	20	13,36	16	10,76		56	39,92
Bestuur							1	1	1
OOP ondersteuning bestuur via dvo (3 wkn)							0,68		0,68
Totaal werknemers	101		98		106		1	306	210,71

Ten opzichte van 2015 is de stichting als geheel met 20 medewerkers gegroeid. Dit is een logisch gevolg van de groei van het aantal leerlingen op onze scholen. Zoals afgesproken is de formatieruimte om te solliciteren naar een hogere functie in oktober bekendgemaakt. Om deze reden is onze **LC formatie** per 1 oktober 2016 iets gegroeid met **2,9 fte** ten opzichte van 1 oktober 2015 en gaat de **LD formatie** per 1 oktober 2016 weer naar **12 fte** (met wat ruimte voor extra benoemingen)

Tabel: Verzuim personeel

Gegevens verzuim personeel 2016 en 2015								
		2016				2015		
		Ziekte %	Meldings-frequentie	0% verzuim		Ziekte %	Meldings-frequentie	0% verzuim
GGCA	op	8,58%	1,91	22%		9,82%	2,27	27%
	Oop/dir	5,73%				9,63%		
ARH	op	4,29%	1,6	37%		4,36%	1,47	41%
	Oop/dir	2,01%				5,26%		
RSC	op	4,47%	1,88	29%		2,75%	1,82	30%
	Oop/dir	2,33%				1,97%		
Bestuur	Oop	2,64%	1,29	67%		0,14%	1,26	57%
Totaal	stg	5,03%	1,78	30%	stg	5,6%	1,75	32%
<i>Landelijk (2014)</i>	<i>op</i>	<i>4,9%</i>	<i>1,6</i>	<i>48%</i>	<i>Land. (2014)</i>	<i>4,9%</i>	<i>1,6</i>	<i>48%</i>
	<i>oop</i>	<i>5,1%</i>	<i>1,3</i>	<i>50%</i>		<i>5,1%</i>	<i>1,3</i>	<i>50%</i>

In vergelijking met 2015 valt op dat het ziekteverzuimpercentage binnen de stichting is afgenomen. In 2016 zit de stichting nog boven het landelijk gemiddelde. Als het ziekteverzuim meer op schoolniveau wordt bekeken wordt het duidelijk dat er tussen de drie scholen verschillen zitten.

Op het **Geert Groote College** is het ziekteverzuim ten opzichte van 2015 afgenomen. Zowel het ziekteverzuim OP (8,58%) als OOP (5,73%) zit ruim boven het landelijke gemiddelde. Los van medisch verzuim wordt de ervaren werkdruk, aanspreekcultuur en een nog relatief lage verzuimdrempel als oorzaak gezien. De meldingsfrequentie is afgenomen ten opzichte van 2015 maar ligt nog steeds ruim boven het landelijke gemiddelde. Het ziekteverzuim is te hoog, in 2016 zijn de eerste stappen gezet om het verzuim terug te dringen, in 2017 wordt dit met urgentie vervolgd.

Op de **Adriaan Roland Holtschool** is het ziekteverzuim ten opzichte van 2015 afgenomen. Het ziekteverzuim OP (4,29%) ligt onder het landelijk gemiddelde en het ziekteverzuim OOP (2,01%) is duidelijk verminderd. De meldingsfrequentie is iets hoger.

Het **Rudolf Steiner College** heeft in 2016 meer OP zieken geteld (4,47% t.o.v. 2,75%). Het verzuim OOP is licht gestegen naar 2,33%, ondanks deze stijging blijft de school onder het landelijke gemiddelde van 5,1%. De meldingsfrequentie kent een lichte stijging ten opzichte van 2015 maar blijft dicht in de buurt van het landelijk gemiddelde.

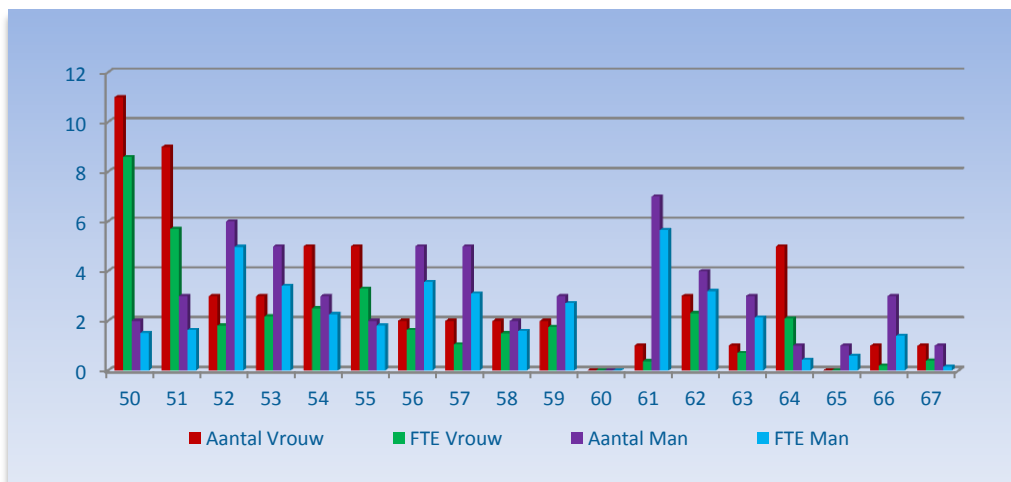
Acties om het verzuim te reduceren in 2017:

- In samenwerking aan met een arbodienstverlener wordt een scholingstraject ingezet voor de leidinggevenden om met name frequent kortdurend verzuim terug te dringen.
- Werken met een digitaal verzuimregistratiesysteem zodat er door leidinggevenden beter regie gevoerd kan worden op ziekteverzuim.
- Verzuimmanagement voor alle leidinggevenden binnen de stichting.
- Herijken van het verzuimbeleid op de scholen.

Personeelsbestand in leeftijdsgroepen 2016						
	GGCA	ARH	RSC	bestuur	Totaal stg	%
20 - 35	19	25	25		69	22%
35 - 50	44	35	43		122	39%
50 - 65	39	31	36	1	107	35%
65+	3	8	1		12	4%
Mannen	45	39	47	1	132	43%
vrouwen	60	60	58		178	57%

Op **31 december 2016** had de stichting **310** medewerkers in loondienst, waarvan 132 mannen en 178 vrouwen. Uit bovenstaande tabel blijkt dat bijna 40% van onze medewerkers (op stichtingsniveau) in de leeftijdscategorie 35-50 jaar valt. Ruim 35% valt in de leeftijdscategorie 50-65 jaar.

Opvallend is dat de leeftijdscategorie 50-65 in Amsterdam ruim 10% groter is dan op de andere twee vestigingen. De leeftijdscategorie 65+ zal in de toekomst groter worden nu de AOW gerechtigde leeftijd steeds verder verschuift naar 67 jaar.

Leerling gegevens

De onderwijsinspectie registreert de rendementen onderbouw-bovenbouw, de gemiddelde cijfers bij het centraal examen per opleiding, het verschil tussen het SE en het CE gemiddelde.

Op basis van deze waarden wordt het toezicht afgestemd: voor alle opleidingen geldt in 2016 het basisarrangement. Deze worden gepubliceerd in Schooldossier op de site: <https://isd.owinsp.nl>

Tabel: Examenresultaten 2015 – 2016 per vestiging.

GGCA	Aantal kandidaten	Aantal geslaagden	Percentage geslaagden 2016	Percentage geslaagden 2015
VMBO	26	21	81%	80%
HAVO	65	53	82%	81%
VWO	37	34	92%	76%

ARH	Aantal kandidaten	Aantal geslaagden	Percentage geslaagden 2016	Percentage geslaagden 2015
VMBO	21	18	86%	93%
HAVO	33	32	97%	100%
VWO	21	20	95%	96%

RSC	Aantal kandidaten	Aantal geslaagden	Percentage geslaagden 2016	Percentage geslaagden 2015
VMBO	46	37	80%	85%
HAVO	37	29	78%	100%
VWO	17	14	82%	80%

Totaal	Aantal kandidaten	Aantal geslaagden	Percentage geslaagden 2016	Percentage geslaagden 2015
VMBO	93	76	82%	86%
HAVO	135	114	84%	91%
VWO	75	68	91%	82%
Totaal			86%	87%

Stichting breed zijn de examenresultaten tegengevallen.

GGCA heeft het dit jaar beter gedaan, ARH en RSC scoren lager voor bijna alle leerrichtingen.

Tabel: aantal leerlingen per vestiging

	1-10-2016			1-10-2015			1-10-2014		
vestiging	Totaal	waarvan		Totaal	waarvan		Totaal	waarvan	
		Vavo	Lwoo		Vavo	Lwoo		Vavo	Lwoo
GGCA	857	7	66	852	4	24	820	4	4
RSC	904	32	52	823	16	51	729	10	50
ARH	875	10	12	776	3	20	690	5	25
totaal	2636	49	130	2450	23	95	2239	19	79

De tabel laat zien hoe snel de vestigingen in Amsterdam (37) Haarlem (175) en Bergen (185) de afgelopen drie jaar gegroeid zijn. Deze trend zet zich – naar het zich laat aanzien – nog door in 2017. Bergen is in 2016 ook een extra klas gestart voor 15 asielzoekersleerlingen.

Samenwerking Vavo regeling

Voor de leerlingen die het examen niet of niet volledig hebben afgerond en leerlingen die niet toegelaten worden tot de examenklas bestaat de mogelijkheid hun VO diploma te behalen op een bijv. ROC (volwassenonderwijs).

Met het ROC Amsterdam, ROC NOVA College Amstelveen, Regio College Zaandam, ROC NOVA College Haarlem en het Horizon College te Alkmaar zijn voor deze leerlingen overeenkomsten afgesloten; het betreft voor de drie vestigingen 49 leerlingen (16-17), waarvan 20 deeltijdleerlingen zijn, die tellen in de bekostiging mee voor 10 fulltime leerlingen.

Het aantal Vavo leerlingen is dit jaar hoger en gerelateerd aan het hogere percentage niet-geslaagden.

Jaarrekening met toelichting en risico inventarisatie

In deze paragraaf de globale cijfers en voor het beleid van de stichting van belang zijnde bijzonderheden.

Introductie Jaarrekening

De jaarrekening 2016 is opgesteld conform de Regeling jaarverslaggeving onderwijs d.d. 17 december 2007, nr. WJZ/2007/50507, inclusief wijziging RJO van 12 december 2013. De verantwoording betreft de Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland gevestigd te Amsterdam. De stichting heeft drie vestigingen, het Geert Groote College Amsterdam (GGCA), het Rudolf Steiner College Haarlem (RSC) en de Adriaan Roland Holtschool in Bergen NH (ARH).

Financiële situatie op de balansdatum

Over 2016 heeft de stichting een negatief resultaat behaald van **€ 88.165,-** begroot was een plus van 36.500,-

De vestigingen zijn afzonderlijke economische lichamen met een eigen financiële verantwoordelijkheid binnen het kader van de statuten, bestuursreglement en managementstatuut en ze opereren binnen de beleidslijnen zoals die door het platform van Rectoren en Bestuurder worden vastgesteld. Het resultaat over 2016 van de vestigingen wordt hieronder toegelicht.

Het **bovenschoolse budget** is overschreden mede door hogere rechtsbijstand kosten **-/- 10.873,-**.

Hieronder geeft iedere vestiging een toelichting op het jaar 2016.

Geert Groote College Amsterdam (GGCA)

Leerlingen

Op 1 oktober 2016 hebben we 857 leerlingen geteld, dat zijn er 5 meer dan het jaar daarvoor (1 oktober 2015:852)

In het schooljaar 2016-2017 is het aantal LWOO leerlingen 66 (1 oktober 2015: 24) en 1 vavo leerling (1 oktober 2015:4).

Opmerkelijk in de aanmeldingen is het grote aantal leerlingen met leerwegondersteuning. Bij aanmelding wordt door ouders en school niet aangegeven dat een leerling in aanmerking zou komen voor lwoo. Dat is ook niet verplicht. Wij doen het onderzoek zelf (specifiek: wij geven de opdracht aan een bureau dat de tests afneemt). En dan blijkt dat in het vmbo de helft zulke grote leerachterstanden heeft, dat ze in aanmerking komen voor lwoo. Dat heeft wel gevolgen voor het klassenmanagement, de inzet in leerling zorg en de examenvoorbereiding.

Personeel en formatie

De financiële overschrijdingen in schooljaar 2015-2016 maakte dat een ingreep noodzakelijk was. De formatieve inzet OP liep ver uit de pas met de begroting. In mei 2016 dreigde opnieuw een overschrijding van meer dan €500.000 over het jaar 2016. In samenspraak met de VMR en de bestuurder is toen besloten om met ingang van het schooljaar 2016-2017 de lesduur van 50 minuten terug te brengen naar 45 minuten. Door deze maatregel gaat iedere docent bij een gelijkblijvende inzet en aanstelling iets meer lessen per week verzorgen. Dit levert direct een besparing op van rond de €300.000 op jaarbasis. De leerlingen krijgen hierdoor per week minder les, maar de school voldoet nog steeds aan de regels rond de verplichte onderwijstijd. Doordat de vaklessen zijn ingeroosterd met een overlooptijd van 5 minuten gaat er bovendien relatief weinig onderwijstijd verloren.

Het verschil tussen de netto inzet van docenten voor de klas en het totaal van de aanstellingen is nog steeds te groot. Dit te grote verschil maakt dat de formatieve kosten nog hoger zijn dan gewenst en noodzakelijk. Hiervoor gelden de volgende oorzaken:

- Het langdurig verzuim van docenten heeft een omvang die voor 5% beslag legt op de formatie die nodig is om al onze lessen te verzorgen.

- De formatieve frictie is te hoog (er zijn te veel docenten die minder lessen geven dan waarvoor ze betaald worden)
- De hoeveelheid gedeeltelijke vrijstellingen van lesgeven is te hoog.
- De gemiddelde groeps grootte is te laag

Met ingang van het schooljaar 2017-2018 brengen we het genoemde verschil tussen formatieve inzet op lessen en het totaal van de formatie verder terug.

Om het ziekteverzuim terug te dringen is gerichte acties ondernomen, zijn we overgestapt op een andere ARBO-dienstverlener en zijn alle dossiers netjes richting de UWV afgewikkeld. We zien inmiddels het langdurig verzuim geleidelijk afnemen.

De ziekmeldfrequentie van medewerkers blijft nog te hoog. We onderzoeken samen met ARBO-butler welke factoren in de organisatie de onderliggende oorzaak hiervan zijn.

Onderwijs

Het college heeft vijf onderwijsontwikkelingen doorlopen in het schooljaar 2015-2016.

1. De visie op het vestigingsplan is veranderd. Het managementteam heeft gekozen om het vestigingsplan te schrijven en te implementeren met behulp van een "OnderwijsDashboard" (ontwikkeld door Beter Scoren) waarmee het MT meer grip op de zaak heeft. Het OnderwijsDashboard kent evaluatiemomenten per maand, per kwartaal, per half jaar en per jaar. De aansturing en bijsturing is veel directer dan bij de klassieke vestigingsplannen of speerpuntlijstjes waar vaak pas na een jaar geëvalueerd wordt. De thema's in het vestigingsplan zijn met alle collega's tot stand gekomen.

Echter, in najaar 2016 bleek dit model niet bij te dragen aan de oplossing van de problemen van het GGCA. De tijd en energie die dit kostte stond niet in verhouding tot de gewenste opbrengst en hebben we dit project voortijdig beëindigd.

2. Als tweede belangrijke ontwikkelpunt is het thema determinatie opgepakt ter verbetering van onze onderwijsresultaten. Een werkgroep determinatie heeft een nieuw kaderstuk gemaakt ten behoeve van een veel betere determinatie.

3. Het thema activerende didactiek is het derde onderwijsontwikkelingspunt. Een stichting breed thema. Het Geert Groote College heeft in het schooljaar 2015-2016 onderzoek laten doen in het college. Middels lesobservaties en interviews met leraren en leerlingen is onderzocht wat de verbeterpunten voor de school op het gebied van activerende didactiek zouden kunnen zijn. Een collega heeft als LD-opdracht het thema activerende didactiek in haar portefeuille. In het schooljaar 2016-2017 zal zij verder werken aan dit thema en een implementatieplan maken. Dit in samenwerking met een collega binnen het Geert Groote College en andere actoren binnen de Stichting.

4. Een vierde ontwikkeling is het hervormen van het leerling rapport geweest. Het college heeft een rapport ontwikkeld dat naast de harde cijfers ook een beschrijvend deel heeft. Leraren worden uitgedaagd om de leerlingen echt te zien.

5. Als laatste en vijfde ontwikkelpunt is er, naar aanleiding van de onvoldoende examenresultaten, een actieplan tot stand gekomen. Ook zijn er verbeterplannen gemaakt bij een aantal probleemvakken.

Prestatiebox

Hiertoe zijn trainingen voor de afdelingsleiders gegeven, is er jaarlijks een bovenschoolse cursus voor nieuwe docenten, monitorsoftware "beter scoren", trainingen docenten omgaan met hoogbegaafde leerlingen en examentrainingen.

Huisvesting

De vloer van de nieuwbouw is preventief onderhouden voor € 32.000.

De bouw van de ondergrondse fietsenstalling naast de school loopt nog door. De oplevering wordt in april-mei 2017 verwacht.

De nieuwbouw blijkt onderhoudsgevoelig te zijn. De kosten voor (preventief) onderhoud zijn hoger uitgekomen dan begroot. Dit komt mede door een reeks van niet geplande uitgaven voor de noodzakelijke beveiliging van het gebouw (sloten en camera's). Dit laatste is nodig vanwege het probleem van insluipers.

Hoogtepunten en bijzondere projecten

Het vak Robotica blijft zich door ontwikkelen. Het project activerende didactiek heeft door een subsidie van de Amsterdamse scholenbeurs een bijzondere 'boost' gekregen en daarmee een hele stevige bedding in de ontwikkeling van de school.

Risico's

Een belangrijk streven is om 'grip op de zaak' te krijgen. En daar is de school in de tweede helft van 2016 in geslaagd. We weten waar 'de lekken' zitten en hoe we de school weer financieel gezond krijgen. Het probleem is kwantitatief; het zijn veel problemen op diverse terreinen, en kwalitatief; lukt het de huidige ploeg om de problemen te keren? Veel problemen zitten in de cultuur van de school. In gedrag van mensen. En dat vraagt tijd en stamina.

Resultaat ten opzichte van de begroting.

Het exploitatieresultaat van het GGCA over 2016 is -/- **€ 484.164,-**.

Het saldo laat zich grotendeels als volgt verklaren:

- De overschrijding van de personele lasten (€ 200.000) is te verklaren door de vervanging van langdurige zieken en een over dimensie in de formatie.
- Hoewel de kasstroom van de vrijwillige ouderbijdragen in 2016 op peil bleef waren de baten over 2016 al als inkomsten voor het jaar 2015 geboekt; hierdoor vallen de baten €80.000 lager uit dan voor 2016 begroot
- Het innen van de ouderbijdragen voor de schoolreizen 15-16 is niet goed uitgevoerd. Op de reizen van 15-16 is 19.332,- afgeboekt.
- Onrechtmatige handelingen hebben de school 96.000 gekost.
- Het onderhoud aan het gebouw, de schoonmaakkosten en alarmkosten zijn met een overschrijding van 78.000 flink hoger uitgevallen dan begroot; dit zijn geen structurele kosten
- Aan automatisering is 25.000 meer uitgegeven en o.a. voor rechtsbijstand 12.000 door beëindigingsovereenkomsten met vertrekkend personeel. Voor overige personele uitgaven zijn met name koffie met 26.000 en kopieerkosten met 13.000 flink overschreden t.o.v. begroting.
- Het aantal LWOO leerlingen per augustus 2016 flink gestegen is en hiervoor meer kosten gemaakt zijn is hier voor 47.000 voorgefinancierd, vanuit het samenwerkingsverband zijn hiervoor al wel subsidiegelden ontvangen nl +26.000,-.
- In 2016 hebben we er voor gekozen om bij alle leerlingen in de eerste leerjaren van het VMBO-T te onderzoeken in hoeverre zij vallen binnen de criteria van een LWOO-indicatie. De kosten voor dit uitgebreide onderzoek pakte veel hoger uit dan begroot (€47.000). Deze kosten zijn geboekt in de onderwijskosten. Het aantal LWOO leerlingen met indicatie is fors toegenomen. De extra baten hiervoor (rond de €160.000) wegen pas volledig mee in de begroting van 2017.
- Van de gemeente Amsterdam is meer binnengekomen dan begroot +34.000,-. Daarnaast komt er in het schooljaar 2016-2017 een scholenbeurs binnen van circa 100.000,- Maar de eerder aangevraagde Amsterdamse lerarenbeurs (in 2015) is wel betaald door de gemeente maar is door de school niet benut en moest dus terugbetaald worden -24.000,-

Adriaan Roland Holtschool Bergen (ARH)

Leerlingen

Op 1 oktober 2016 stonden 873 leerlingen ingeschreven, 98 meer dan het jaar daarvoor. Voor de begroting gingen we uit van 850 leerlingen. Deze leerling groei betekent weer een voorfinanciering van vijf maanden, maar uiteindelijk ook meer subsidie.

In januari zijn we gestart met een ISK of NT2-klas, een opvangklas voor 15 vluchtelingenkinderen of nieuwkomers. Hiervoor is aanvullende bekostiging ontvangen.

Personeel

In 2016 is de inzet van de formatie hoger dan begroot. Dit komt deels door extra instroom van leerlingen, een extra ISK klas voor vluchtelingenkinderen (1,4 fte), vervanging van langdurig zieken

(2,1 fte), onderhoudsmedewerker en uitbreiding voor de begeleiding en administratie van de verbouwing (1,3 fte), MT-ondersteuning i.v.m. de wisseling rector van (0,5 fte). Een deel van de vervangingskosten van langdurig zieken en zwangerschapsverlof wordt gedekt door vergoeding van UWV.

Voor de ISK klas zijn 2 docenten en een klassen assistent benoemd, daarnaast geven diverse docenten incidentele lessen en ondersteuning vanuit hun eigen betrekking. De direct aanwijsbare loonkosten zijn ongeveer € 85.000, daarnaast worden lessen vanuit openstaande taakuren en assistentie vanuit betrekking gegeven. Voor de nieuwkomers is in 2016 totaal €159.000 aanvullende bekostiging ontvangen waar o.a. de loonkosten uit bekostigd zijn.

De school stimuleert docenten om zich te scholen. Dat zorgde voor meer scholingsuitgaven, ook betreffende docenten met de lerarenbeurs. Hiervoor is ook meer subsidie ontvangen (lerarenbeurs en prestatiebox).

In de formatie is totaal 1,4 fte besteed aan studieverlof, zij-instroom en lesreductie startende leraren. In januari zijn er gesprekken gevoerd met docenten die in aanmerking wilden komen voor een benoeming als LC docent. Vanuit de Randstadgelden is een deel aan Bergen gegeven. Er is voor bijna 5 fte benoemd met terugwerkende kracht tot 1 augustus. Dit heeft dus tot een iets hogere GPL geleid.

Wisseling rector

Rond de zomer is de rector Freek op 't Einde van de ARH naar het GGCA overgestapt i.v.m. de afwezigheid van de rector GGCA. Teamleider Maria Kas is waarnemend rector geweest en per 1 december is Adriaan Slob als nieuwe rector van de ARH gestart.

Onderwijs

Alle investeringen die gedaan worden staan in het teken van de verbouwing; meubilair, ICT etc. Andere investeringen worden aangehouden tot de verbouwing rond is.

Prestatiebox besteding:

Cambridge Engels: We bieden alle leerlingen van het vwo aan om op te gaan voor het Cambridge certificaat. Leerlingen van de havo opleiding kunnen er ook aan deelnemen. De kosten zitten niet alleen in het examen zelf en het extra lesmateriaal maar ook in de scholing van de docenten.

Ruim scholingsaanbod voor docenten: We stimuleren alle docenten om zoveel mogelijk aan scholing en ontwikkeling te doen en stellen daar extra budget voor beschikbaar.

Onderzoek naar een professionele leeromgeving onder docenten: Docenten met taaktijd om hier onderzoek naar te verrichten.

Trainingen voor leerlingen in faalangstreductie, gericht op examenvrees.

In enkele gevallen bekostigen we een examentraining voor leerlingen in één of meer vakken.

Huisvesting

Eind 2015 is de 3,5 miljoen ontvangen van de gemeente Bergen i.v.m. de afkoop van de jaarlijkse huurbijdrage en overname van het pand aan de Loudelsweg.

De overgebleven gelden van de opheffen Stichting Benedictus (voormalig eigenaar van het gebouw aan de Loudelsweg) ad € 290.000 zijn aan de € 3.500.000 toegevoegd voor de verbouwing.

Voor de zomer is de firma Putter (de na de aanbesteding aangewezen aannemer) met de bouw begonnen. De 2^e verdieping is in begin van de kerstvakantie opgeleverd en de 1^e verdieping deels afgesloten voor verbouwing.

Tegenvallers zijn de asbestsanering en het meerwerk op de 1^e en 2^e verdieping.

Gelukkig heeft de gemeente € 343.000 voor de asbestsanering vergoed. In een proces van verbouwing is meerwerk een bron van constante aandacht. Voor deze verbouwing geldt dat zeker, omdat allerlei wensen niet meegegaan zijn bij de aanbesteding om deze binnen budget te houden.

Eind 2016 is wel besloten om een meerwerk optie uit te voeren, waardoor de verbouwing ca € 125.000 meerkosten met zich meebrengt. Ook in 2017 moeten nog besluiten vallen.

Op advies van de accountant worden de verbouwingsgelden nog buiten de exploitatie gehouden.

We huren ruimtes op externe locaties i.v.m. het ruimtegebrek tijdens de verbouwing.

Door de vertraging van de start van de verbouwing zijn in 2016 minder investeringen gedaan.

Hoogtepunten en bijzondere projecten

Elk jaar wordt er een kooruitvoering gegeven. Jarenlang was er een muziekdocent aan school verbonden die dit verzorgd heeft. In 2016 was deze met pensioen en is de traditie overgenomen door een nieuwe docent. Zij heeft laten zien dat de traditie in goede handen is bij haar.

Risico's

Leerlingaantal/aantal klassen

In schooljaar 2016-2017 is er een ISK klas gestart en een extra 10^e klas. In verband met de krimp in de regio is het zaak te blijven investeren in PR om het marktaandeel te vergroten en zo het leerlingenaantal op peil te houden.

Resultaat ten opzichte van de begroting

We sluiten 2016 af met een positief resultaat van **€ 140.820**. Begroot was € 23.500.

Formatie en loonkosten zijn hoger dan begroot, door 5 maanden voorfinanciering van extra groei, NT2-klas, scholing, vervangingen en verbouwing.

Daartegenover hebben we meer subsidies en vergoedingen voor personeel ontvangen. We hebben meer ouderbijdragen ontvangen. Ook de cao-loonsverhoging is grotendeels bekostigd (verhoging van de GPL).

Rudolf Steiner College Haarlem (RSC)

Leerlingen

Op 1 oktober 2016 hebben we 903 leerlingen geteld, dat zijn er (weer) 80 meer dan het jaar daarvoor. Dit is inclusief 32 Vavo leerlingen, dat is een verdubbeling met het jaar ervoor. Exclusief de Vavo leerlingen zien we dus een groei met 64 leerlingen. We hebben wederom leerlingen moeten uitloten, 23 mavo en 24 havoleerlingen. We kunnen in het kader van de huisvesting en kwaliteit van ons onderwijs niet meer leerlingen aannemen dan de zes 7^e klassen waar 167 leerlingen inzitten. In de negende klas zijn we net als afgelopen jaren met een nieuwe groep begonnen, daardoor hebben we zeven 9^e klassen met in totaal 181 leerlingen, die verdeeld zijn in twee mavo groepen, twee havo groepen en drie havo/vwo groepen. Hierdoor konden we via zijnstroom havoleerlingen aannemen die al jaren op onze wachtlijst stonden. De havo/vwo leerlingen gaan vanaf klas 10 verder in homogene havo en vwo klassen. De groei met 64 leerlingen (exclusief Vavo) en extra klassen moest voor de maanden augustus t/m december wel voorgefinancierd worden omdat de subsidie voor de 903 leerlingen pas per 1 januari 2017 komt. Hiervoor is/was in de begroting een post opgenomen.

Personeel

Meer leerlingen betekent natuurlijk meer personeel, met name docenten. Voor schooljaar 2016/2017 hebben we zelfs 18 nieuwe (parttime)docenten moeten aannemen. Niet iedereen heeft al een onderwijsbevoegdheid, dus veel docenten volgen vaak met subsidie (zijnstroom en lerarenbeurs) een opleiding. Naast opleiding zijn coaching en begeleiding van het grootste belang. Wij geven veel formatie uit om docenten voldoende te kunnen begeleiden en verzorgen ook ons eigen scholingsaanbod. Via een externe scholing zijn nu vijf docenten bij ons opgeleid die coaching en begeleiding geven aan nieuwe docenten. We geven op de vrijeschool meer fte OP en OOP uit dan waarvoor we subsidie ontvangen. Dat komt met name door de extra vakken die we als vrijeschool aanbieden en bij de ambachtvakken zijn voor de veiligheid de lessen in halve klassen geroosterd. Doordat wij als school een relatief laag salarisbouwwerk en GPL hebben, naast nog de vrijwillige ouderbijdrage, kunnen we dit bekostigen.

Onderwijs

Met een groeiende school is het van het allergrootste belang om de kwaliteit van het onderwijs op peil te houden. De kwaliteit van de school wordt voor een belangrijk deel bepaald door de kwaliteit van onze docenten. De afgelopen twee jaar vielen de examenresultaten wat tegen, we hebben verschillende maatregelen genomen om dit weer op het oude, goede niveau te krijgen. Verder werken we aan (vrijeschool)didaktiek, differentiëren en vrijeschool pedagogiek. Daarvoor zijn de wekelijkse vergaderingen en studiedagen, naast de algemene scholing.

Prestatiebox

In de brugklassen zijn de docenten geschoold om beter te kunnen omgaan met hoogbegaafde leerlingen. In de tweede fase kunnen leerlingen kiezen voor Cambridge Engels. Daarnaast bieden we extra vakken aan voor leerlingen die dit ambiëren, zoals filosofie, maatschappijwetenschappen en robotica. Een van de maatregelen om tot betere examenresultaten te komen is een strenger doorstroombeleid. Dat betekent ook dat in sommige klassen leerlingen kunnen blijven zitten. Dat is nieuw op school omdat vanuit leeftijdsfasegericht onderwijs dit bijna nooit voorkwam. Leerlingen die dat nodig hebben krijgen extra ondersteuning. We hebben faalangstreductietraining en examentraining en zijn in schooljaar 2016/2017 begonnen met de lenteschool. In vier dagen kunnen leerlingen in voorexamenklassen bijgespijkerd worden om zo zittenblijven of afstromen naar een lager niveau te voorkomen.

Voor alle werknemers is er een breed scholingsaanbod en we stimuleren dit zeer. Veel docenten zijn bezig met externe opleidingen en daarnaast verzorgen we voor nieuwe docenten onze eigen opleiding, naast nog een bovenschoolse opleiding ter verdere verdieping in het antroposofisch mensbeeld voor docenten die al een aantal jaar in dienst zijn. We geven voor nascholing meer uit dan begroot, mede door meer zijinstromers.

Door de groeiende en groter wordende school zijn we erg bezig met onze organisatie. Met ingang van schooljaar 2016/2017 hebben we een nieuw organisatiemodel. De drie afdelingsleiders gaan nu over de mavo (klas 7 t/m 10), de havo/vwo (klas 7 t/m 9) en havo/vwo (klas 10 t/m 12). Ook docenten zijn zo goed mogelijk verdeeld qua lesgeven aan deze verschillende afdelingen.

Huisvesting

Meer leerlingen vraagt natuurlijk ook om extra huisvesting. We zitten nu op drie verschillende locaties; Engelandlaan, Belgielaan en Duitslandlaan. De laatste twee gebouwen zijn oude basisschool gebouwen en niet langdurig geschikt voor het voortgezet onderwijs. We gaan dan ook een grote nieuwbouw realiseren. Het voorlopig ontwerp voor deze nieuwbouw is bijna gereed en het definitief ontwerp hopen we voor de zomervakantie van 2017 te kunnen vaststellen. De gemeente heeft al zes miljoen voor dit project ter beschikking gesteld maar we hebben ruim het dubbele nodig. Ook voor de zomervakantie zal in de gemeenteraad een definitief besluit worden genomen over de hoogte van de subsidie die we zullen gaan ontvangen voor deze nieuwbouw. We gaan vooralsnog uit van 12,3 miljoen totaal. Daarnaast zullen we zelf ook nog moeten investeren voor die vierkante meters extra die niet door de gemeente gesubsidieerd worden. In dit bedrag zit ook de renovatie van het oude gebouw aan de Duitslandlaan voor de tweede vrije basisschool in Schalkwijk. Voor eerste inrichting hebben we door de groei van afgelopen jaren al bedragen van de gemeente ontvangen. In de exploitatie van 2016 hebben we € 60.000,- opgenomen die we later nog gaan uitgeven aan eerste inrichting. We hopen ergens in schooljaar 2018/2019 te kunnen gaan bouwen waardoor in schooljaar 2019/2020 het nieuwe gebouw zal worden opgeleverd. Tijdens het bouwproces zullen we voor een deel van de school tijdelijk gehuisvest moeten worden. Op dit moment is nog niet duidelijk waar dit zal zijn.

Risico's

De financiële positie van de school is goed. We kunnen eventuele tegenvallers dus goed opvangen. Een groot bouwproces heeft altijd het risico van overschrijding van het budget. We zullen dit dus goed in de gaten gaan houden. Ervaringen uit het verleden laten ook zien dat dit heel goed lukt in Haarlem. Door groei van het inwoneraantal met daarbij de extra belangstelling voor de vrijeschool verwachten we geen risico te hebben m.b.t. het aantal aanmeldingen voor onze school. Wel zullen we moeten blijven zorgen voor goede PR. Binnen de groter wordende school geven we te weinig informatie uit aan OOP. We moeten dus extra ruimte vrijmaken voor deze post en ook zullen we wellicht de organisatie weer anders moeten gaan inrichten door b.v. naar een vierde afdelingsleiders te gaan. Een te hoog ziekteverzuim en de vervangingskosten die daarmee gepaard gaan is een andere risico. Daarnaast hebben we momenteel zeer veel zwangere collega's, die moeten allemaal vervangen worden en voor sommige vakken is het moeilijk om aan goede docenten te komen. We moeten dus vaker gebruik maken van dure uitzendorganisaties. Deze vele tijdelijke vervangingen kunnen de kwaliteit van onze school onder druk zetten.

Resultaat ten opzichte van de begroting.

Ondanks de voorfinanciering van de extra leerlingen en een begroot resultaat van € 9.000,- sluiten we 2016 af met een positief resultaat van **€ 266.052,-** We zijn daar zeer tevreden mee.

De belangrijkste verklaringen voor dit verschil zijn:

We hebben meer inkomsten dan begroot (€ 244.910,-) en iets minder uitgaven dan begroot (€ 45.024,-). De hogere inkomsten zijn te verklaren door meer subsidie zijinstroom en aanpassing van de subsidie door verhoogde GPL, samen voor € 133.494,-. Daarnaast is er meer ouderbijdrage ontvangen dan begroot, namelijk € 50.476,-. Verder hebben we extra gelden ontvangen van het samenwerkingsverband, het Kohnstamm Instituut en de voor de Noa, totaal € 77.000,-. Ook de gemeente subsidie voor eerste inrichting was iets hoger dan begroot en door de vele zwangeren die we momenteel hebben is € 21.588,- van het UWV ontvangen wat in de begroting als een PM post stond opgenomen.

Bij de uitgaven zien we dat de personeelskosten lager zijn dan begroot dankzij o.a. het scherpe taakbeleid dat we voeren. Wel geven we meer uit aan nascholing, dat is een bewuste keus, mede ook door de extra zijinstromers. Ook hebben we extra uitgaven gehad aan onze nieuwe arbodienst. Deze is een stuk duurder dan de zelfstandige bedrijfsarts die we voorheen hadden. Voor onderhoud en verbouwing is iets meer uitgegeven dan begroot en hetzelfde geldt voor de schoonmaakkosten. Doordat we nu het hele gebouw aan de Duitslandlaan in bezit hebben maken we daar extra kosten. Daar staat tegenover dat we geen huur meer hoeven te betalen voor deze locatie. Bij de leermiddelen zien we ook een kleine overschrijding, dat komt door de nieuwe vakken keramiek/steen en robotica. Beide vakken waren nog niet in de begroting opgenomen en eerste inrichting en materiaal moesten nog worden aangeschaft. Per saldo blijft ook bij de uitgaven nog een kleine plus over t.o.v. de begroting.

Deze hogere inkomsten en lagere uitgaven verklaren tezamen het hogere positieve resultaat.

Besteding van het resultaat

De school voldoet al ruim aan de 10% afspraak wat betreft het weerstandsvermogen. Dat betekent dat we over een vrij vermogen beschikken om elders in te kunnen zetten. Een deel van het resultaat willen we gaan besteden aan de nieuwbouw, aan de extra schooleigen vierkante meters. Daarnaast zullen we zeker extra zelf moeten gaan investeren in eerste inrichting. De subsidie hiervoor dekt niet de ambities die wij hiervoor hebben. Als de financiën het toelaten zullen we ook verder kijken om meer werknemers naar hogere schalen te kunnen brengen en kijken we om verdere maatregelen te kunnen treffen in het kader van werkdrukverlaging.

De reserves

	GGCA	RSC	ARH	Bovenschools	totaal
Reserves	2.477.927	1.786.974	577.712	-6.044	4.836.568
Vaste Activa	2.923.827	270.557	161.877		3.356.261
Vrij vermogen (AR –VA)	-445.900	1.516.417	415.835		1.480.307
Voorzieningen	505.722	235.414	92.503		833.640
Voorzieningen: onderhoud gebouw, personeelskosten en diverse verlofaanspraken, alsmede een voorziening ouderbijdrage (3 x 8.333), voorziening wachtgeldregeling					

Financiële kengetallen

	signaalgrens	2016	2015	2014	2013	2012
Solvabiliteit 1	0,1 - 0,45	0,46	0,44	0,65	0,57	0,51
Solvabiliteit 2		0,53	0,50	0,75	0,76	0,64
Kapitalisatiefactor (%)	< 35%	39%	44%	19,6%	33%	41%
liquiditeit (Current ratio)	0,5 – 1,5	1,47	1,37	1,87	1,91	2,12
Rentabiliteit	0 – 5%	-0,47%	2,58%	3,82%	1,88%	-3%
Weerstandsvermogen 1		8,45%	8,61%	5,56%	12,53%	16%
Weerstandsvermogen 2	10 – 40%	30,10%	33,54%	33,04%	31,23%	34%
Weerstandsbuffer VSVONH	10%	9,08%	9,39%	8,10%	11,60%	10,70%
Solvabiliteitsratio 1	Verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen					
Solvabiliteitsratio 2	Verhouding eigen vermogen (incl. voorzieningen) ten opzichte van het tot. vermogen					
Kapitalisatiefactor	Balanstotaal minus gebouwen/terreinen afgezet tegen de totale baten					
Liquiditeit (Current ratio)	Vlottende activa in verhouding tot vlottende passiva					
Rentabiliteit	Exploitatieresultaat in verhouding tot totale baten (incl. rentebaten)					
Weerstandsverm. 1	Eigen vermogen +/- MVA afgezet tegen ontvangen rijksbijdrage OCW					
Weerstandsverm. 2	Eigen vermogen plus voorzieningen afgezet tegen totale lasten (incl. rentelasten)					
Weerstandsbuffer	10% totaal exploitatie volgens financieel reglement VSVONH					
MVA	Materiële vaste activa					

Toelichting weerstandsvermogen 1 < 10%

De stijging van het weerstandsvermogen 1 is de komende jaren afhankelijk van de bouwinvesteringen van Bergen en Haarlem. Weerstandsvermogen 2 is binnen de parameters gebleven.

De financiële *weerstandsbuffer* (minimaal 10% van de exploitatie (18.589.638) in kas staat op 1.710.698. Dit saldo wordt in 2017 aangevuld met 150.000.

Beleid betreffende het (vrij) besteedbaar vermogen

In 2016 had de stichting geen formeel beleid ten aanzien van het vrij besteedbaar vermogen. Het vrij besteedbaar vermogen is onder te verdelen in twee dimensies, namelijk de bestemmingsreserve en het daadwerkelijke vrij besteedbare vermogen.

De bestemmingsreserve heeft als doel de beoogde bouwplannen te kunnen realiseren. Dit geldt zowel voor de bouwplannen in Bergen als in Haarlem.

Het vrij besteedbaar vermogen dient primair ter dekking van risico's zoals beschreven in de risicoparagraaf.

Prestatiebox gelden

In het kader van het sectorakkoord heeft de overheid gelden toegezegd voor het verbeteren van de onderwijskwaliteit. Deze zogenaamde prestatiebox gelden dienen te worden besteed aan personeelsbeleid, scholing voor docenten en management, goede prestaties in de kernvakken, opbrengstgericht werken, omgaan met een ambitieuze leercultuur. Zie verder ook inzet bij de vestigingen.

Subsidie zorgleerlingen

In verband met de nieuwe wet op het Passend Onderwijs lopen met ingang van augustus 2015 de specifieke subsidies voor zorgleerlingen via de Samenwerkingsverbanden. De stichting heeft te maken met drie verschillende Samenwerkingsverbanden. De zorgcoördinatoren op de vestigingen en de resp. mentoren en klassenleraren zetten specifiek tijd in voor deze leerlingen (taakuren). Daarnaast zijn er materiële kosten mee gemoeid.

Vooralsnog worden de LWOO leerlingen in telcode 2210 geteld zodat deze financiering voorlopig nog via Duo loopt. Hiermee is naast het bedrag per leerling ook een hogere ratio voor OP te verkrijgen.

In Haarlem en Bergen zijn functionarissen aangesteld, in samenwerking met het Samenwerkingsverband. Deze functionaris (trajectbegeleider) houdt zich specifiek bezig met de leerlingen die extra zorg nodig hebben. De trajectbegeleider wordt gefinancierd vanuit het Samenwerkingsverband.

Er worden toewijzingsbesluiten genomen met verschillende soorten arrangementen die voor de individuele zorgleerlingen extra budget geven.

ouderbijdragen

De (vrijwillige) ouderbijdragen worden in overleg met de oudergeledingen van de medezeggenschapsraden goedgekeurd. Er wordt verantwoording afgelegd aan de ouders via de medezeggenschapsraden. De gelden worden globaal besteed aan zaken die normaal gesproken niet zouden kunnen: meer kunstonderwijs (toneel, smeden, koorzang, euritmie enzovoort) waarbij zowel materiële als extra personele kosten worden bekostigd.

Risicoparaagraaf

In deze paragraaf besteden we conform de nieuwe eisen inhoudelijk aandacht aan het risicobeheer van de organisatie.

Wie zijn er betrokken bij het identificeren van de risico's?

De bestuurder, rectoren (in het platform) en de financiële administratie zijn betrokken bij het identificeren van de risico's.

Wie geeft er invulling aan de beheersing van de risico's?

De bestuurder en rectoren (MT) geven invulling aan de beheersing van de risico's.
De administrateurs signaleren d.m.v. rapportages waar de knelpunten ontstaan.

Hoe wordt de RvT geïnformeerd?

De bestuurder doet verslag aan de RvT met een kwartaalrapportage die zowel financieel cijfermatig is, als inhoudelijk: resultaten van de scholen en kwaliteitsbeleid.

Over welke risico's wordt de RvT geïnformeerd?

De RvT wordt geïnformeerd over de volgende risico's:

- formatie: budgetoverschrijding regulier en (langdurige) vervangingen
- formatie: ziekteverzuimbeleid en lang- en kortdurend verzuim (kengetallen)
- bouw en renovatieplannen
- uitbreidingsplannen in verband met leerlingengroei
- onvoorziene calamiteiten waarbij het weerstandsvermogen moet worden aangesproken (zoals rechtszaken)
- groei en krimp leerlingenaantallen
- examenresultaten en doorstroom van leerlingen.

Hoe verhouden de risico's met de doelstellingen van de organisatie?

Het vrijeschoolonderwijs biedt een uitgebreider lespakket aan dan gesubsidieerd vanuit het rijk. Het uitgebreidere lespakket heeft ook huisvestingsconsequenties zoals meer lokalen, ambachtslokalen etc.

Het gevaar bestaat dat deze kosten niet voldoende kunnen worden afgedekt.

Vaste loonkosten ten opzichte van tijdelijke inkomsten zoals ouderbijdragen en tijdelijke subsidies.

De vrijeschool is voor alles een school; dat betekent dat het examenonderwijs in orde moet zijn, ook als de focus daar niet op lijkt te liggen.

De belangstelling voor het vrijeschool onderwijs is onverminderd groot. Dit geldt zowel voor het basis- als het voortgezet onderwijs. Doelstelling van de stichting is gecontroleerde groei; de toe- en afname van het aantal leerlingen is dus een belangrijk aandachtspunt, er is regelmatig overleg met de regio (vrijeschool) basisscholen over de doorstroom naar het voortgezet onderwijs.

Hoe worden de risico's bepaald?

De rectoren signaleren de dagelijkse gang van zaken, zij hebben als eerste zicht op de leerlingenaanmeldingen (met alles wat daarbij komt kijken) en bespreken dit met de bestuurder in het platformoverleg. Met het opmaken van de meerjarenbegroting worden de investeringen geïnventariseerd, worden de risico's zichtbaar, benoemd en kan erop worden geanticipeerd.

Er zijn doelstellingen op getalsmatig gebied; de formatie en de leerlingengroei bepalen voor een groot deel uitgaven (personeelskosten, huisvestingsbehoefte) en inkomsten (subsidies op leerlingenaantal en leerling type).

Hoe is het proces ingeregeld en op welke termijn zijn rapportages beschikbaar?

Kwartaalrapportages geven aan of het budget wordt overschreden, kengetallen rond verzuim worden toegelicht. Bij het opstellen van de (meer)jarenbegroting worden knelpunten gesignaleerd en mogelijke oplossingen verkend.

Hoe worden risico's meegenomen in de besluitvorming?

Er zijn onder- en bovengrenzen bepaald voor formatie en leerlingenaantallen; binnen deze grenzen dienen de vestigingen zich te bewegen of zo nodig zich te verantwoorden aan de bestuurder.

Hoe is de cultuur in de organisatie om te praten over risico's en tegenvallers?

Op het niveau van directie en RvT is de cultuur positief; een uitgebreide groei-analyse is gemaakt naar aanleiding van de begroting 2015 en de Meerjarenbegroting. Hierover wordt open gecommuniceerd.

Hoe worden tegenvallers geëvalueerd?

Op directie- en RvT-niveau.

Hoe bewaakt de organisatie de veranderingen in de risico's gedurende de tijd?

In 2011 is een risicoanalyse gemaakt met behulp van NARis. Inmiddels worden maandelijkse formatieoverzichten gemaakt, worden de examenresultaten structureel geëvalueerd en zijn de leerlingenprognoses beleidsrijker. Dat betekent dat er beter inzicht is in de werkelijke situatie in vergelijking tot de geplande situatie. Er is 4 wekelijkse platformoverleg, hierin zijn de rectoren en bestuurder vertegenwoordigd. Er is 4 wekelijks admo overleg, hierin zijn de administrateurs en bestuurder vertegenwoordigd. In beide overleggen wordt de actuele stand van zaken besproken en vooruitgekeken naar toekomstige situaties die van belang zijn voor het welzijn en groei van de organisatie.

Wat is de betrokkenheid van het bestuur in het risicomanagement binnen de organisatie?

De bestuurder is verantwoordelijk voor het formuleren van het risicomanagement en de planning van de besprekingen hierover.

Heeft het toezicht een rol in het vaststellen van het risicobeleid?

De risicoparaagraaf wordt besproken met de RvT.

Risico's + aanpak

De algemene risico's zijn beperkt, ongeveer 85% van de uitgaven worden gedaan in de vorm van salaris, er is intern voldoende controle op deze uitgaven, door maandelijkse formatieoverzichten en bespreking hiervan (overschrijding, vervangingen) in het platform. De bestuurder houdt de vinger aan de pols en maakt afspraken indien de overschrijding structureel dreigt te worden. Instrumenten zijn een vacaturestop, inzetten en handhaven van een goed ziekteprotocol, inzetten nieuwe arbodienst. Het risicobeleid en de aanpak van risico's wordt systematisch besproken in de vergaderingen van de RvT in het schooljaar 2016-2017.

Marktrisico

Het Marktrisico van de stichting wordt met name bepaald door de leerlingeninstream. Deze is van zeer veel externe factoren afhankelijk: bevolkingsontwikkelingen, reputatie van de schoolsoort, concurrentie van andere scholen in de regio. De financiële gevolgen van de schommelingen in leerlingaantallen zijn goed op te vangen doordat het weerstandsvermogen op peil is. Dat neemt niet weg dat er actief werk gemaakt wordt van werving door middelen van PR, actuele website, voorlichting etc.

De doorstroom van de vrijeschool leerlingen vanuit het PO naar het VO is tegenwoordig niet meer vanzelfsprekend, maar is de laatste jaren wel weer groter geworden. Met de vrijescholen in de omgeving van onze vestigingen wordt hierover intensief overleg gevoerd. Ook de aanmeldingen van leerlingen van niet-vrijescholen neemt al jaren toe. Deze ontwikkeling wordt gestimuleerd door een actief pr-beleid.

Het streven om in leerlingenaantal te groeien wordt al een aantal jaren bewaarheid: alle vestigingen hebben de afgelopen jaren leerlingen voor de brugklas moeten uitloten. Dit lijkt wel te stabiliseren met ingang van schooljaar 2017-2018. Door groei van beide kanten en met de voorrangsregeling voor eigen onderbouwleerlingen is de kans dat een leerling van een niet-vrijeschool geplaatst kan worden kleiner geworden.

Verder maken de drie vestigingen van de stichting veel werk van de eigen profilering die hen binnen hun eigen regio uniek maakt. Het belang van het vrijeschool onderwijs blijkt uit het feit dat steeds meer ouders en leerlingen zich aanmelden. Overleg met overige schoolbesturen over uitbreiding van onze scholen is noodzakelijk en wordt onderbouwd met de groeiende belangstelling en daaruit volgende uitlotingsgegevens.

Het aantal meldingen van LWOO leerlingen groeit. Het is een zorg of we wel in staat zijn om deze leerlingen adequaat te begeleiden en de extra hulp aan te bieden die ze nodig hebben. Als de financiering achterblijft zou dit voor een risico kunnen zorgen. Er wordt over nagedacht het aannamebeleid voor LWOO leerlingen te maximeren. De financiering komt grotendeels via de Samenwerkingsverbanden (3 verschillende, die ieder een eigen verdelingsmethodiek hanteren) en nog deels via het Rijk (tot 1-8-2018)

In de gemeente Amsterdam zijn er meer categorale VWO scholen. Hierdoor dreigt er een tekort aan VWO leerlingen. Het GGCA ondervindt hiervan al een lagere VWO aanmelding dan er plaatsen zijn. Ook reputatieschade (slechte resultaten etc.) kan een rol gaan spelen.

Renterisico

Het renterisico is beperkt. Het risico wordt met name gelopen over geleend geld en dit is voor de stichting van minder belang. Er zijn spaarrekeningen, op deze marktrente hebben we geen invloed. De rente wordt conservatief begroot.

Liquiditeitsrisico (het risico dat de stichting niet aan haar verplichtingen kan voldoen)

De risico's zijn beperkt omdat de overheid op basis van het kasstelsel financiert. Bovendien is de kaspositie van de stichting goed: er zijn voldoende liquide middelen. Een risico kan ontstaan als de toegezegde financiering van bouwplannen achterloopt op de te betalen rekeningen hiervoor. Het voorfinancieren van de leerlingengroei (formatie schooljaar t.o.v. subsidie kalenderjaar) moet niet onderschat worden. Tot nu toe is dit oplosbaar gebleken en wordt er voldoende extra begroot.

Kredietrisico

Het grootste deel van de gelden komt in de vorm van overheidssubsidie naar de scholen toe; voor het overige komt er geld van de steunstichtingen. Het risico dat deze bronnen opdrogen is gering.

Treasury

In 2015 zijn alle beleggingen van GGCA verzilverd.

Inschatting belangrijkste risico's 2017-2020 voor onze organisatie:

Risico	€	beheersing
Krimp VWO leerlingen GGCA	150.000	Verbetering examenresultaten, actieve PR, meerwaarde VWO vrije school kenbaar maken
Over aanmelding leerlingen	150.000	Beheerste groei, niet meer aannemen dan begroot, extra klas alleen als pedagogisch noodzakelijk (splitsing klassen b.v.) i.o.m. bestuurder (voorfinanciering 5 maanden) 1,3 fte OP 5/12 circa 50.000 per jaar
Bergen renovatie ARH	200.000	Kostenbeheersing (budget is 3.5 mln). 350.000 voor onvoorziene, maar noodzakelijke aanpassingen. Dekking voor extra uitgaven wordt verwerkt in de begroting 2018
Haarlem nieuw gebouw Duitslandlaan	350.000	Onderhandelingen met gemeente over de extra (500) vierkante meters die de school wenst te realiseren.
Vereenvoudiging Rijksbekostiging	??	De plannen van de overheid om de lumpsumfinanciering te vereenvoudigen kan gevolgen hebben voor de financiering met name wat betreft de nevenvestiging situatie. Het is nog onduidelijk hoe dit voor onze stichting uit zal pakken. We hebben nu 1 hoofdvestiging en 2 nevenvestigingen, waarvoor we 2 x extra een vaste voet

		krijgen, 2 fte directie en 2 fte OOP extra. Deze worden nu over de 3 vestigingen gelijkelijk verdeeld. Ontwikkelingen worden scherp gevolgd.
Personeel: Extra vervangingskosten, meer dan begroot	100.000	Aangescherpt ziekteverzuimbeleid: Veel eerder en directer reageren op ziekmelding; Instrueren/bijtscholen afdelingsleiders in deze materie; Goed overleg met bedrijfsarts, re-integratie traject vaststellen.
Personeel: Transitievergoedingen/beëindigingsovereenkomsten	200.000	Nu nog niet opgenomen in begroting. Dit gaan we voor 2018 wel opnemen.
LWOO Teveel leerlingen met LWOO indicering; imago probleem voor de school Wijziging in de bekostiging LWOO	500.000	Wat is teveel? Hoeveel zorgleerlingen kunnen maximaal in een klas worden opgenomen, wat is pedagogisch verantwoord? We hebben al een uitgebreid zorgbeleid. De financiering (via de samenwerkingsverbanden) bevroren blijft (d.w.z. hetzelfde budget voor meer LWOO leerlingen) zal het beleid gewijzigd moeten worden, naar een maximum aan te nemen LWOO leerlingen. Per leerling krijgen we nu circa 4.200 extra budget. De stichting telt nu 130 LWOO leerlingen.
Maximeren vrijwillige ouderbijdrage	600.000	Nu worden ouderbijdragen ingezet om extra vrijeschoolactiviteiten te kunnen realiseren. Gemeente Amsterdam heeft aangekondigd de ouderbijdragen te willen maximeren. Als die trend landelijk wordt doorgevoerd kan dit een risico vormen voor onze extra activiteiten.

Steunstichtingen / verbonden partijen

Er zijn diverse stichtingen gelieerd aan onze stichting:

1. Amsterdamse Stichting voor Rudolf Steiner Pedagogie;
2. Stichting Vrije School Onderwijs Haarlem;
3. St. Derdengelden Kunstreizen Geert Groote School;

De eerste twee stichtingen hebben tot doel het in stand houden van het vrijeschoolonderwijs; daartoe innen zij bijdragen van betrokken ouders; deze bijdragen worden gedoneerd aan de Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland en een aantal niet aan deze stichting gelieerde stichtingen.

De derde stichting beheert/beheerde een spaarrekening die door ouders werd gebruikt voor het enige jaren vooruit sparen voor de kunstreis van de elfde/twaalfde klassen.

De stichtingen presenteren hun eigen jaarrekening en jaarverslag. Er is geen sprake van consolidatie.

De toekomst in financiële zin

Op langere termijn streven de scholen ernaar een grotere leerlingenpopulatie te krijgen (ca. 950 voor het GGCA en het RSC, ca. 870 leerlingen voor de ARH), waardoor de bekostiging van de (nu relatief kleine tot zeer kleine) lesgroepen in de tweede fase een minder grote druk op de begroting zal leggen.

De inrichting van de ondersteunende organisatie zal in de komende jaren worden aangepast; het is duidelijk dat een goede AO/IC noodzakelijk is in de huidige financieel zware tijden.

De meerjarenbegroting vanaf 2017 laat een positief resultaat zien. Er zal door nauwkeurig aan de formatie te blijven werken, een scherper taakbeleid en goed ziekteverzuimbeleid en nog kosten bewuster te zijn in de overige lasten gestuurd worden naar een goed eindresultaat. De maatregelen moeten een structurele doorwerking krijgen, want het Financieel Reglement (art. 6.5) van de stichting schrijft voor dat de meerjarenbegroting van de school structureel in evenwicht moet zijn.

A. Gegevens set

A1 in het jaarverslag worden de navolgende kengetallen opgenomen:

	2016	2017	2018	2019
kengetal stand 31/12	VERSLAGJAAR	JAAR T+1*	JAAR T+2*	JAAR T+3*
Personele bezetting in FTE				
-Management/Directie	13,80	13,80	14,30	14,30
-Onderwijzend Personeel	158,62	162,50	165,10	165,10
-Overige medewerkers	41,91	41,20	41,20	38,50
totaal	214,33	217,50	220,60	217,90
Leerlingenaantallen (t-1)	2450	2614	2685	2727

Toelichting op de kengetallen:

Personele bezetting

De inzet van management en directie is inclusief 1 fte bestuurder. In verband met de groei van het aantal docenten is een verhoging begroot van inzet van de afdelingsleiders om hun teams beter te kunnen begeleiden.

Het OOP wordt iets uitgebreid i.v.m. leerlingengroei i.v.m. huisvestingssituatie (meerdere locaties). Bovenschouwen is de OOP inzet 1,83 fte, inclusief een bestuurders assistent. De formatie is een speerpunt van aandacht, met de voortschrijdende groei van het aantal leerlingen is uitbreiding van het OP relevant, met een aangescherpt (taak)beleid met het softwarepakket Foleta is formatiebewaking een prioriteit. De totale personele bezetting 2016 (volgens begroting) wordt opgeplust. Niet opgenomen is circa 4 fte aan vervangers, hiervoor is wel een post opgenomen in de begroting.

Leerlingenaantallen

Het vrijeschoolonderwijs is sinds een aantal jaar populair. Dit betekent meer leerlingen uit het reguliere onderwijs, naast de instroom van de vrije basisscholen. De afgelopen 2 jaar zijn er leerlingen uitgeloot. De belangstelling blijft groot. Wij verwachten ook voor de komende jaren een maximale instroom. Voor GGCA en RSC wordt een leerlingenbestand van maximaal 950 als ideaal gesteld, voor ARH is dit max 870. Bij het ARH is het verzoek gekomen asielzoekerskinderen op te nemen. Zij zijn in najaar 2016 gestart met een NT2 klas van 15 leerlingen, inmiddels zijn ook op RSC 2 leerlingen hiervoor opgenomen. Voor deze extra leerlingen wordt een aparte subsidie verleend.

A2

In het jaarverslag wordt een meerjarenbegroting opgenomen op het hoogste segregatieniveau, met de navolgende posten. Deze meerjarenbegroting is gebaseerd op de standaardindeling van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en omvat de cijfers van het verslagjaar en voorts de jaren t+1 t/m t+3.

Continuïteitsparagraaf

Balans

	2016	2017	2018	2019
ACTIVA	VERSLAGJAAR	JAAR T+1*	JAAR T+2*	JAAR T+3*
VASTE ACTIVA				
immateriële VA				
Materiële VA	3.361.000	3.172.500	2.851.000	2.592.500
financiële VA				
	3.361.000	3.172.500	2.851.000	2.592.500
VLOTTENDE ACTIVA	7.264.340	4.237.768	4.720.468	5.406.668
TOTAAL ACTIVA	10.625.340	7.410.268	7.571.468	7.999.168
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN				
Algemene reserve	215.591	215.591	215.591	215.591
Bestemmingsreserve publiek	2.672.850	2.746.550	2.907.750	3.335.450
Bestemmingsreserve privaat	1.948.127	1.948.127	1.948.127	1.948.127
Bestemmingsfonds publiek				
Bestemmingsfonds privaat				
VOORZIENINGEN	833.640	800.000	800.000	800.000
LANGLOPENDE SCHULDEN				
KORTLOPENDE SCHULDEN	4.955.132	1.700.000	1.700.000	1.700.000
TOTAAL PASSIVA	10.625.340	7.410.268	7.571.468	7.999.168

Toelichting

Het bestuur verwacht de volgende ontwikkelingen:

Financieringsstructuur:

Wij ontvangen subsidie van voornamelijk de rijksoverheid, voor een deel (met name huisvesting) van de gemeentelijke overheid, de Samenwerkingsverbanden spelen een grotere rol dan voorheen en een beperkte hoeveelheid (ouder)donaties.

Huisvestingsbeleid:

In 2015 zijn voor het GGCA en RSC meerjarenonderhoudsplannen opgesteld. GGCA heeft hiervoor reeds 300.000 als voorziening opgenomen. RSC heeft voor de uitvoering hiervan vanaf 2015 een voorziening opgenomen. De vestiging in Bergen ARH is in 2016-2017 gerenoveerd. Het gebouw wordt in 2017 opgeleverd. De gemeentelijke subsidie hiervoor is eind 2015 overgemaakt naar de stichting, vandaar de hogere activa. De subsidie zou toereikend moeten zijn, er is een post opgenomen voor

meerwerk (extra kantine). ARH heeft een post opgenomen als investering voor 1e inrichting meubilair voor de komende jaren.

RSC gaat in 2018 beginnen met een groot nieuwbouwproject van de dependances. De verwachting is dat hiervoor 12.000.000 wordt toegezegd als bijdrage van de gemeente Haarlem.

Mutaties van reserves, fondsen en voorzieningen

In de post voorziening is opgenomen 300.000 groot onderhoud GGCA en 80.000 voor RSC Hierop wordt jaarlijks een extra dotatie gedaan (naar aanleiding van MOP). Er is een voorziening voor 350.000 voor personele kosten voor de gehele stichting: jubilea, wachtgelden, (PB) spaarverlof.

Persoonlijk Budget betreft een cao recht waarmee werknemers 50 klokuur per jaar verlof (werkdrukvermindering) kunnen inzetten. Dit mag maximaal 4 jaar gespaard worden.

In de bestemmingsreserve is opgenomen een weerstandsvermogen van 10% van de jaarlijkse lasten: 1,8 mln. Wanneer mogelijk wordt deze reserve opgeplust naar een hoger percentage (afhankelijk van aangepast risicobeheer).

Het uitgangspunt blijft dat gelden als eerste besteed dienen te worden aan onderwijs, als tweede is een goede buffer essentieel voor een goede bedrijfsvoering.

Treasurybeleid

Het Treasurybeleid is aangepast naar de nieuwe regelgeving 2016.

Er zijn in 2016 geen beleggingen aanwezig of leningen aangegaan.

Er zijn wel Triodos certificaten (gebonden aan de Triodosrekening) die jaarlijks een couponrente uitkeren.

Staat / Raming van baten en lasten

vlg. meerjarenbegroting

	2016	2017	2018	2019
BATEN	VERSLAGJAAR	JAAR T+1*	JAAR T+2*	JAAR T+3*
Rijksbijdrage	17.457.356	18.551.542	18.816.677	19.072.225
Overige overheidsbijdragen en subsidies	202.167	92.000	37.000	37.000
Overige baten	1.065.873	1.099.558	1.097.723	1.109.475
TOTAAL BATEN	18.725.396	19.743.100	19.951.400	20.218.700
LASTEN	VERSLAGJAAR	JAAR T+1*	JAAR T+2*	JAAR T+3*
Personeelslasten	15.050.939	16.010.200	16.328.400	16.264.400
Afschrijvingen	397.554	443.500	453.500	458.500
Huisvestingskosten	1.203.562	1.173.000	1.093.000	1.161.500
Overige lasten	2.186.675	2.049.700	1.920.300	1.911.600
TOTAAL LASTEN	18.838.730	19.676.400	19.795.200	19.796.000
saldo Baten en lasten	-113.334	66.700	156.200	422.700
saldo financiële bedrijfsvoering	25.169	7.000	5.000	5.000
TOTAAL RESULTAAT	-88.165	73.700	161.200	427.700
incidentele baten en lasten in totaal resultaat	-	-	-	-

Toelichting

Het bestuur verwacht de volgende financiële gevolgen van de ontwikkelingen in:

De verwachte aantallen leerlingen, afstemming in de regio over de leerling ontwikkelingen

De verwachte groei van het aantal leerlingen is begroot op 2700 in het schooljaar 2018-2019. Met name de vestigingen in Amsterdam en Haarlem zullen groeien naar rond de 900 leerlingen. Bergen zal kunnen doorgroeien naar 850 leerlingen. Er is regio-overleg tussen de rectoren van de vestigingen in hun eigen regio met collega rectoren en met de gemeente.

De personele bezetting, inclusief voorgenomen aanpassingen in de formatie omvang

Dit betekent voor de komende jaren een voorfinanciering van inzet personeel (5/12) begroot op € 210.000 (verdeeld over 2017-2018, voor RSC en ARH), maar ook een bezuiniging in de (te grote) formatie van GGCA.

De formatie wordt maandelijks aan de rectoren gerapporteerd en gecontroleerd op overbesteding. Een vervangingsbudget van 105.000 is opgenomen in het bovenschools budget. Hiervan kunnen de vestigingen volgens afspraak een deel van hun langdurige vervangingskosten claimen. Tevens is het een solidariteitsfonds. Tegelijkertijd wordt het ziekteverzuimbeleid aangescherpt om langdurig en kortdurend verzuim tegen te gaan.

Huisvesting (eigendom, huur, voorgenomen majeure bouwprojecten, financiering)

GGCA: in 2015 is het grote bouw/renovatieproject afgerond, zowel technisch als financieel. De afschrijvingskosten eigen investering gebouw worden de komende 30 jaar met 60.000 opgenomen in de begroting. De realisatie van een ondergrondse fietsenkelder is in 2016 gestart, de oplevering is in voorjaar 2017. Deze wordt geheel gefinancierd door de gemeente Amsterdam. Voor het onderhoud van het gebouw wordt de komende jaren een budget gereserveerd van circa 100.000 per jaar.

RSC: in 2016 is extra ruimte in gebruik genomen in verband met groei; de exploitatiekosten zijn opgenomen in de begroting; daarmee gepaard gaande 1e inrichting is grotendeels gefinancierd door de gemeente Haarlem met € 95.000. Vanwege de voortgaande groei wordt een 3^e tranche 1^e inrichting verwacht in 2016-2017. Er zijn verregaande plannen voor een uitgebreide nieuwbouw van de dependance Belgiëlaan/Duitslandlaan. Onderhandelingen met gemeente, basisonderwijs en welzijn worden in 2017 voortgezet.

ARH: het gebouw wordt volledig gerenoveerd. De oplevering zal in 2017 plaatsvinden. Er zal uiteindelijk een eigen investering zijn van circa € 200.000,- naast de gemeentesubsidie van 3.500.000,-

Verslag Raad van Toezicht

De Raad van toezicht (verder te noemen RvT) is trots op de Vrije scholen van de Stichting Vrije Scholen Noord-Holland. Medewerkers, rectoren en de bestuurder hebben in 2016 verder gewerkt aan de kwaliteit van het Vrijeschool onderwijs en de ontwikkeling van de organisatie. Daarbij hebben zij mooie resultaten geboekt op gebied van onderwijskwaliteit.

Het kader voor de Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland is de Code Goed Onderwijsbestuur. De RvT is aangesloten bij de Vereniging van Toezichthouders in Onderwijsinstellingen (VTOI).

De RvT vergadert roulerend op de locaties en heeft voorafgaand aan de vergadering een ontmoeting met de rector van de locatie. Er was ook een ontmoeting met de Medezeggenschapsraad.

De RvT heeft in 2016 de commissiestructuur uitgebreid. Naast de remuneratiecommissie en de auditcommissie zijn een onderwijscommissie en een bouwcommissie ingesteld.

Besluiten en toezichthoudende activiteiten

De RvT heeft in 2016 allereerst uitvoering gegeven aan haar permanente taken:

- toezicht op de algemene gang van zaken;
- de Jaarverslaggeving 2015 en de goedkeuring ervan;
- de Begroting 2017 en de goedkeuring ervan;
- de werkgeverstaak voor de bestuurder;

De belangrijkste onderwerpen tijdens de vergaderingen van de RvT waren:

- De financiën
- De onderwijskwaliteit
- De situatie op het Geert Grote College (vertrek van de rector en de fraude)
- De bouw- en verbouwplannen in Bergen en Haarlem, inclusief goedkeuring voor het verwerven van gebouwen in Bergen en Haarlem.
- Ontwikkeling leerlingenaantallen
- Arbeidsverzuim

In het verslagjaar 2016 heeft de RvT vijf keer vergaderd, in januari, maart, juni, oktober en december.

In januari vergaderde de RvT zonder de bestuurder en hield de RvT haar zelfevaluatie met een extern begeleider. Daaruit is het toezichtplan 2016 voortgekomen. Speerpunten uit het toezichtplan zijn: de bestuurlijke inrichting, focus op rolinvulling en rolvastheid, boven schoolse organisatie, groei en begeleiding, onderwijskwaliteit en Vrije Schoolpedagogiek.

De conceptagenda's voor de vergaderingen zijn door de voorzitter in overleg met de bestuurder opgesteld. Tijdens de vergaderingen was de bestuurder over het algemeen aanwezig.

De RvT besloot de benoemingstermijn van tweemaal vier jaar intact te houden. De RvT heeft de vergoeding voor de leden van de RvT driemaal besproken in haar vergaderingen en conform de wet bestuur en toezicht en binnen de richtlijnen van de VTOI in november vastgesteld.

De bestuurder heeft in het derde kwartaal het strategisch beleid in de diverse geledingen voorgelegd. Een nieuwe of vernieuwd strategische koers hoe de doelstellingen te realiseren is in 2017 door tijdgebrek niet bij de RvT besluitvormend geagendeerd in 2016. Het is wel als terugkomend punt in de vergaderingen behandeld en is in 2017 geagendeerd in een vergadering van de RvT.

Deskundigheidsbevordering heeft in 2016 ook de aandacht gehad van de RvT. Er zijn VTOI bijeenkomsten geweest die de leden bezocht hebben. De voorzitter heeft een leergang van acht bijeenkomsten over leadership voor commissarissen bij Ernst & Young bezocht. Daarnaast heeft de RvT stilgestaan bij en gereflecteerd op het eigen functioneren in januari onder leiding van een extern adviseur.

Onderwijscommissie

De onderwijscommissie bestond in 2016 uit twee leden.

De taken van de Onderwijscommissie betreffen het voorbereiden van het gesprek met de rector op locatie in afwezigheid van de bestuurder vooraf aan elk RvT en het toezicht op de volgende punten zoals verwoord in het toezichtplan:

- a) De RvT wil graag inzicht in hoe de VS pedagogiek (de inspiratie vanuit Steiner) op de drie scholen levend en actueel gehouden wordt bij (nieuwe) leraren en ouders;
- b) De RvT wil graag inzicht hoe de bestuurder stuurt op de ((antroposofische) vak)kwaliteit van de leraar, alsmede de sociale gemeenschap;
- c) De RvT wil graag inzicht in hoe de bestuurder de traditionele waarde van het VS onderwijs verbindt aan actuele maatschappelijke behoeften zodanig dat de stichting daar ook een voorbeeld in kan zijn voor andere scholen. Bijvoorbeeld de verbinding van creativiteit aan exacte vakken op VWO eindniveau, etc.

Bovenstaande punten zijn ofwel in het voorgesprek met de rector geagendeerd ofwel deel van de reguliere RvT agenda. In het laatste geval is verslag hiervan opgenomen in de notulen.

De VS pedagogiek wordt per vestiging programmatisch aangeboden aan alle nieuwe leraren. Zeker met een grote instroom van nieuwe leraren is dit van groot belang. De bestuurder stuurt op de vakbekwaamheid van leraren, sturing op de antroposofische vakbekwaamheid alsmede de sociale gemeenschap heeft momenteel geen prioriteit. Voorgesteld is om in het strategisch beleid van de stichting op te nemen hoe creativiteit ook anders dan in kunstvakken gerealiseerd kan worden en de stichting haar kwaliteiten verbindt aan en inzet voor actuele maatschappelijke behoeften. Dit strategisch beleid volgt in 2017.

Naast het uitvoeren van de doelstellingen is de commissie door de rectoren en bestuurder meegenomen in de plannen om de didactische kwaliteit te verbeteren en om uit het verscherpt toezicht te komen (GGCA-havo).

Auditcommissie

Twee leden vanuit de RvT vormen de auditcommissie Financiën, die minimaal tweemaal per jaar bijeen komt. De bestuurder en de financiële controller kunnen hierbij aanwezig zijn. De auditcommissie bespreekt met name de begroting, de jaarrekening en de tussentijdse rapportages en de mate van in control zijn van de organisatie.

In 2016 is de auditcommissie tweemaal bijeen geweest. In juni is het jaarverslag en het rapport van bevindingen van de accountant door de auditcommissie besproken met de accountant en de bestuurder. In het najaar is de begroting besproken ter voorbereiding op het goedkeuren van de begroting. Medio 2016 is de school geconfronteerd met onregelmatigheden in de financiële administratie. De RvT heeft de bestuurder gevraagd om onderzoek te doen, passende maatregelen te treffen en verbeteringen door te voeren in de organisatie om in control te komen. De auditcommissie volgt dit proces nauwgezet.

Bouwcommissie

De bouwcommissie is in 2016 eenmaal in Bergen bijeengekomen en eenmaal in Haarlem. Hier zijn door de rectoren en de projectleider de bouw en verbouwplannen toegelicht, de financiën besproken, de verkoop aan de gemeente Bergen en het overleg met de gemeente Bergen en Haarlem over de nieuw- en verbouw.

Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie bestaat uit de voorzitter en de secretaris en is in 2016 driemaal bijeen geweest.

In februari en september om het voorstel rondom de vergoeding voor te bereiden en te toetsen aan de wettelijke kaders en de richtlijnen. De RvT heeft er uiteindelijk driemaal over gesproken en in de laatste vergadering van 2016 de hoogte van de vergoeding vastgesteld die met ingang van januari 2017 toegepast zal worden. De commissie heeft hierover ook gesproken met de voorzitter MR en de bestuurder, en na vaststelling ook met de rectoren en nogmaals met de voltallige medezeggenschapsraad.

In oktober heeft de commissie het jaarlijks gesprek met de bestuurder gehouden. In dat gesprek zijn afspraken gemaakt met de bestuurder, o.a. dat over een jaar helder is hoe de staf van de bestuurder en de bovenschoolse organisatie ingericht zal zijn.

Daarnaast heeft de commissie een rooster van aftreden opgesteld voor de RvT en heeft zij de wervingsprocedure van een nieuw lid gestart met een conceptprofielschets en tijdpad. Zij heeft daarvoor de MR gevraagd met twee leden zitting te nemen in de adviescommissie. In maart 2017 is dit proces afgerond.

Samenstelling Raad van Toezicht

Alle leden van de RvT zijn integraal verantwoordelijk voor het functioneren van de RvT. Elk lid van de RvT heeft daarnaast specifieke aandachtsgebieden toebedeeld gekregen in commissieverband. De RvT heeft statutair 5 leden. Gedurende het verslagjaar hebben zich een wijzigingen in de samenstelling van de RvT voorgedaan: Marc Wit is met ingang van januari 2016 geen lid meer. De leden van de RvT hadden in 2016 geen nevenfuncties (bij andere onderwijsinstellingen of aan de stichting of vestigingen toeleverende bedrijven en organisaties) die onverenigbaar zijn met de rol van onafhankelijk toezichthouder.

De samenstelling en portefeuillevverdeling was in 2016 als volgt:

Naam en functie	Aantreden – aftreden	Commissie , aandachtsgebied	Nevenfuncties
Wieneke Groot - voorzitter	Juni 2015 – juni 2019	Remuneratie	• Bestuurslid VU vereniging • Bestuurslid Antroposana • Secretaris coöperatie de nieuwe band • Eigenaar Groot in Advies
Mariëll Visbeen - vicevoorzitter	Juni 2015 – juni 2019	Auditcommissie, bouwcommissie	• Lid CvB - ROC TOP Amsterdam
Annet van den Elzen - secretaris	Juni 2015 – juni 2019	Remuneratie	• Juridisch adviseur bij FNV • Lid ontslagadviescommissie UWV • Lid Raad van Toezicht Rechtswinkel Best
Michel Dingarten - lid	Feb 2012 – feb 2016 Feb 2016 – feb 2020	Onderwijscommissie, Auditcommissie	• Directeur Instituut voor Veiligheid aan de Hogeschool Utrecht
Hans Lap - lid	Feb 2009- feb 2013 Feb 2013 – Jan 2017	Onderwijscommissie, bouwcommissie	• voorzitter De Wolkenwagen (Peuteropvang en peuterspeelzaal) • bestuurslid Het Antroposofisch huis Rotterdam

Honorering Bestuurder en leden RvT

De bestuurder is in 2016 gehonoreerd naar analogie van de CAO voor bestuurders in het Voortgezet Onderwijs en binnen de normen van de WNT.

In 2016 ontving ieder lid € 1.000 per jaar (de voorzitter € 1.500).

De vergoedingen voor de leden van de RvT zijn met ingang van januari 2017 vastgesteld volgens de richtlijnen van het VTOI naar analogie van een docentensalaris LB. Daarbij meewegend dat binnen de stichting bij diverse functies werknemers genoeg nemen met een lager salaris om de vrijeschool pedagogiek mogelijk te maken; meewegend het feit dat de rol en verantwoordelijkheden van een raad van toezicht steeds groter worden en in recente wet- en regelgeving de aansprakelijkheid en de verantwoordelijkheid van de toezichthouders sterk toe genomen zijn; en gezien het feit dat de accountant al meerdere jaren aangegeven heeft dat de commissarissenregeling geldt en de vergoeding niet als vrijwilligersvergoeding aangemerkt kan worden.

Onafhankelijkheid van het toezicht

De RvT ontvangt voor zijn toezicht niet alleen informatie van de bestuurder. De RvT heeft in 2016 voor zijn toezicht en overleg met de bestuurder ook gebruik gemaakt van:

- de rapportages en correspondentie van en met de Inspecteur voor het Onderwijs;
- een uitgebreid verslag van de accountant;
- verslagen van het platformoverleg van de Bestuurder met de Rectoren;
- rechtstreeks informatie van rectoren en medewerkers van de Stichting;
- Jaarlijkse bezoeken van de RvT aan de vestigingen;
- Daarnaast heeft de RvT i.c. de voorzitter ook buiten de formele vergaderingen om maandelijks met het College van Bestuur van gedachten gewisseld.

MR Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland

Jaarverslag 2016

Inhoudsopgave:

- Inleiding
- Samenstelling MR
- Behandelde onderwerpen
- Overleg met:
 - Bestuur
 - RvT
 - Achterban
- Ondersteuning door derden
- Scholing

Inleiding

Het jaar 2016 was voor de Stichting, alsmede voor de MR een roerig jaar. Er moest afscheid genomen worden van enkele trouwe MR leden vanwege het feit dat zij de maximale zittingsduur hadden bereikt. Dat bracht een ingrijpende wisseling van de samenstelling van de MR met zich mee, daar zowel de voorzitter als de secretaris behoorden tot degenen die in juli 2016 hun laatste MR vergadering bijwoonden. Toch heeft de MR in de nieuwe samenstelling goed kunnen doorvergaderen en constructief overleg kunnen voeren met de bestuurder, omdat nieuwe leden al vanaf het begin van 2016 meeliepen met de vergaderingen als toehoorders.

In dit jaarverslag van de MR zullen wij kort de ter tafel gekomen onderwerpen doornemen, maar we beginnen met de samenstelling van de MR.

Samenstelling MR

De medezeggenschapsraad (MR) is samengesteld uit vertegenwoordigers van leerkrachten en ouders van de 3 vestigingen van de Stichting. Zij voeren overleg met de bestuurder als vertegenwoordiger van het bevoegd gezag.

De samenstelling is in de loop van 2016 aan een flinke verandering onderhevig geweest.

Allereerst traden de voorzitter, Annemiek van der Hell en de secretaris, Ruud Goed, af in verband met het bereiken van hun maximale zittingstermijn. Dit gold ook voor Mark Beentjes, die vele jaren trouw aanwezig is geweest. Voorts heeft Marjolein Hogewoning uit de personeelsgeleding Haarlem in november het lidmaatschap overgedragen aan Eloy Bruins en nam Brigitte Paro als ouder het stokje over van Monique Brouwer uit Haarlem.

Vanuit Amsterdam heeft Brechje Asselbergs de plaats van Bert Schaafsma overgenomen, die in 2016 al geen deel nam aan de vergaderingen van de MR. Inmiddels is ook Jacqueline Slichter gestopt en wordt er in de personeelsgeleding van Amsterdam gezocht naar een vervanger. (Berni van Gils heeft in februari 2017 het stokje van Jacqueline over genomen.) Lars Jonk is toegetreden vanuit de oudergeleding in plaats van Noortje Jonker en Anita Werner neemt voorlopig waar als lid vanuit de VMR in Amsterdam.

De afvaardiging vanuit Bergen kende een rustige overgang omdat alle leden vanaf het begin van 2016 de vergaderingen ofwel als volwaardig lid of als toeschouwer bijwoonden. Kitty Groot heeft vanaf september de voorzittershamer opgepakt en Mirjam Nijdam is de secretaris. Thijs Dapper verzorgt de notulen van de vergaderingen.

De samenstelling van de MR aan het einde van het verslagjaar 2016 is dikgedrukt.

Rudolf Steiner College; Haarlem

Holden Liestro, personeelsgeleding

Marjolein Hogewoning, personeelsgeleding (tot november 2016)

Eloy Bruins (m.i.v. november 2016)

Ellen Swart, oudergeleding

Monique Brouwer, oudergeleding (tot einde schooljaar 2015/2016)

Brigitte Paro, oudergeleding.(m.i.v. september 2016)

Geert Grote College; Amsterdam

Brechje Asselbergs, personeelsgeleding (m.i.v. september 2016)

Jacqueline Slichter, personeelsgeleding (tot november 2016)

Annemiek van der Hell, oudergeleding [vz]; (tot einde schooljaar)

Noortje Jonker, oudergeleding [tot einde schooljaar].

Lars Jonk, oudergeleding (m.i.v. schooljaar 2016/2017)

Anita Werner, oudergeleding (waarnemend ouder vanuit de VMR m.i.v. schooljaar 2016/2017)

Adriaan Roland Holst school; Bergen

Kitty Groot, personeelsgeleding (voorzitter m.i.v. september 2016);

Thijs Dapper, personeelsgeleding [notulist m.i.v. september 2016].

Mark Beentjes, personeelsgeleding (tot einde schooljaar 2015/2016);

Ruud Goed, oudergeleding (secretaris en notulist tot einde schooljaar 2015/2016);

Mirjam Nijdam, oudergeleding (secretaris m.i.v. september 2016)

Dick Ernste, oudergeleding (m.i.v. september 2016)

Om een goed contact te onderhouden met overige overlegorganen is het fijn als er in de afvaardiging per school ook leden zijn die lid zijn van de VMR en/of de Ouderraad. Op deze wijze is er in de MR vergaderingen een goede representatie vanuit de verschillende scholen. In overleg is bepaald dat leerlingen geen deel uitmaken van de MR. De leerlingen zijn vertegenwoordigd in de Vestiging Medezeggenschap Raden op de diverse scholen.

Behandelde onderwerpen

Tijdens de vergaderingen van de MR in het verslagjaar 2016 zijn de volgende onderwerpen in de diverse vergaderingen aan de orde gekomen. Als er instemming van de MR vereist was dan heeft het bevoegd gezag deze gekregen van de MR.

- Uniforme reiskostenvergoeding personeel
- Functiemixwaarde en maatwerkafpraak met de bonden
- Overschakeling naar een andere Arbodienst: Arbo-butler
- Nieuwe klachtenregeling
- Overheveling van Randstadgelden vanuit Haarlem en Amsterdam naar Bergen in het kader van solidariteit.
- Opwaardering van de functie teamleider naar een LD salariering ofwel S12 en die van conector naar schaal 13.
- Vertrek van rector in Amsterdam en aanstelling van de rector Bergen in Amsterdam met vervolgens het samenstellen van een rectorprofiel voor Bergen.
- Jaarverslag 2015
- Begroting 2017

Bij de behandeling van het jaarverslag 2015 heeft de MR nog enkele vragen gesteld over de hoogte van de afschrijvingen, met name in de vestiging Amsterdam. Bij de behandeling van de begroting viel de verhoging van de vergoeding voor de leden van de Raad van Toezicht op. Na overleg met de voorzitter van de RvT heeft de MR uiteindelijk goedkeuring gegeven aan de begroting voor 2017.

Overleg met

Bevoegd gezag; Er werd in 5 MR-vergaderingen overleg gevoerd met de bestuurder/algemeen directeur.

Raad van Toezicht

Er is overleg geweest tussen de voorzitter van de MR en de voorzitter van de RvT. Het voornemen is dat leden van de RvT twee keer per jaar de MR vergaderingen zullen bijwonen.

Achterban [Ouderraden en VMR'en]

De leden van de MR hebben de achterban op de hoogte gehouden van wat besproken en besloten is binnen de MR.

De docenten brachten de collega's op de hoogte in de Beleidsadvies organen en binnen het teamoverleg van de 3 vestigingen, de ouders deden dit binnen de ouderraden. Uiteraard brachten de MR leden die tevens deel uitmaken van de vestigingsmedezeggenschapsorganen verslag uit aan deze organen.

De verslagen van de MR-vergaderingen worden bekend gemaakt aan de VMR' en, het Platform en de RvT.

Ondersteuning

Er heeft in formele zin geen specifieke ondersteuning plaatsgevonden.

Scholing

In het afgelopen boekjaar is er geen gezamenlijke scholing voor MR leden geweest. Wel zijn de vernieuwde exemplaren van het Zakboek medezeggenschap WMS aan de leden uitgedeeld voor zelfstudie.

Namen en adressen

Algemeen postadres van de Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland:
SVVSONH
Postbus 77779
1070 LJ Amsterdam

Adriaan Roland Holtschool
Rector: Adriaan Slob
Loudelsweg 38
1861 TG Bergen NH
072 5897219

Geert Groote College Amsterdam
Rector: Freek op 't Einde
Fred. Roeskestraat 84
Postbus 77779
1070 LJ Amsterdam
020 5745830

Rudolf Steiner College Haarlem
Rector: Jos Reckman
Engelandlaan 2
2034 NA Haarlem
023 5361378

Bestuur
Dhr. W.J. Brouwer

Raad van Toezicht
Mw. B.W. Groot (voorzitter)
Mw. M. Visbeen (vice voorzitter)
Mw. A. van den Elzen (secretaris)
Dhr. M. Dingarten (lid)
Dhr. H. Lap (lid)

IDU-gegevens per vestiging

Geert Groote College

IDU gegevens 2016																											
School: SVVSONH																											
Vestiging: GGCA																											
16TS00																											
ns curs men																											
vertrokt																											
Verplaatsingen tot 1/10/2016																											
	1-10-2015	gekomen	vertrokken	bevorderd	niet bevorderd	diploma	geen diploma	netto totaal			1e leerjaar	2e leerjaar	3e leerjaar hv	3 vmbo t	4 vmbo t	3 havo	4 havo	5 havo	3 vwo	4 vwo	5 vwo	6 vwo	vavo	totaal			
1e leerjaar	166			3				163	1	162	2	160												162			
2e leerjaar	173	2	4	9	3			159	1	158		3	39	57			59							158			
3 vmbo t	22		1		1			20		20				20										20			
4 vmbo t	27		1			15		11		11				5		5							1	11			
3 havo	59			1	2			56	1	55							55							55			
4 havo	126	7	4	10	4			115	1	114							53	60					1	114			
5 havo	65	2			1	52	11	3		3												2	1	3			
3 vwo	60			1				59		59							2			57				59			
4 vwo	56	1	2	1				54		54							2				52			54			
5 vwo	53		4	1				48		48								7			4	37		48			
6 vwo	41		3			35	2	1		1												1		1			
vavo	4				1	3		0		0														0			
totaal	852	12	19	26	12	105	13	689	4	685	2	163	0	39	25	57	117	67	59	57	56	40	3	685			
netto instroom											2	163	0	39	25	57	117	67	59	57	56	40	3	685			
externe instroom											157	5	3				1			2	2		2	172			
totaal											159	168	0	42	25	57	118	67	59	59	58	40	5	857			
	aantal II 1/10/15										aantal II 1/10/16																
								689			159	168		42	25	57	118	67	59	59	58	40	5				

IDU-gegevens per vestiging

Rudolf Steiner College

IDU gegevens 2016										16TS02									
School: SVVSONH																			
Vestiging: RSC																			
ns										curs									
men										vertrokt									
										Verplaatsingen tot 1/10/2016									

IDU-gegevens per vestiging

Adriaan Roland Holtschool

		IDU gegevens 2016										16TS03									
		School: SVVSONH										Vestiging: Adriaan Roland Holtschool Bergen									
		ns		curs		men				vertrekt		Verplaatsingen tot 1/10/2016									

Lijst van afkortingen en toelichting op de tabel met IDU gegevens.

Afkortingen

ARH	Adriaan Roland Holtschool (Bergen)
C(S)E	Centraal (schriftelijk) Eindexamen
fte	full time equivalent (1 fte = 1 volle baan)
GGCA	Geert Groote College Amsterdam
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
IDU	In-, door- en uitstroomgegevens
IVO	Individueel Voortgezet Onderwijs
MR	Medezeggenschapsraad
MT	Management team; directie en teamleiders van één locatie tezamen
OOP	Onderwijs Ondersteunend Personeel
OP	Onderwijzend Personeel
PTA	Programma van Toetsing en Afsluiting
RvT	Raad van Toezicht
ROC	Regionaal opleidingscentrum
RSC	Rudolf Steiner College Haarlem
SE	Schoolexamen
SWV	Samenwerkingsverband
Vavo	Voortgezet Algemeen Volwassenenonderwijs
VMR	Vestigingsmedezeggenschapsraad
VO	Voortgezet Onderwijs
VSO	(stichting) Vrije School Onderwijs Haarlem
VSV	Voortijdig School Verlaters
ZAT	Zorgadviesteam

Toelichting op de IDU tabel.

We volgen hiernaast de leerlingen die op 1 oktober 2015 in de 3 havo/vwo klassen zitten; dat zijn er 63: dat zie je links in de tabel. Vervolgens staan er de aantallen leerlingen die tussen 1 oktober 2015 en 1 augustus 2016 zijn gekomen (4 instroom) en zijn vertrokken (2 uitstroom); dan komen de leerlingen die aan het eind van de cursus zijn vertrokken (0 met en 0 zonder overgangsbewijs); daarna staan er de leerlingen die de school verlaten met of zonder diploma (is niet relevant in klas 3). Dikgedrukt staan nu de leerlingen die op 1 augustus 2016 nog op de school zitten: 65. Vervolgens zien we in het tweede deel van de tabel, waar de leerling in het nieuwe schooljaar zit. Horizontaal zie je naar welke afdeling/ klas een leerling gaat: 63 naar 4 havo en 1 naar 4 vwo, 1 naar Vavo en als je dan naar beneden doortelt, zie je helemaal onderaan hoeveel leerlingen er in 4 havo zitten op 1 oktober 2016: 5 leerlingen uit 4 vmbo t, 63 uit 3 havo en 57 uit 3 havo 2 uit 3 vwo, 3 uit 4 vwo, 1 NT2, 2 leerlingen uit externe instroom; samen 133.

Jaarrekening 2016

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland

Inhoudsopgave jaarrekening

Balans per 31 december 2016	45
Staat van baten en lasten over 2016	46
Kasstroomoverzicht over 2016	47
Grondslagen voor de jaarrekening	48
Toelichting op de balans 2016	50
Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen	52
Toelichting op staat van baten en lasten over 2016	53
Overige gegevens	56
Controleverklaring	58
Gegevens over de rechtspersoon	62

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland Jaarrekening 2016

Balans per 31 december 2016
(na resultaatbestemming)

1	ACTIVA	31-12-2016	31-12-2015
1.1	Vaste activa		
	Materiële vaste activa	3.361.000	3.578.755
		<u>3.361.000</u>	<u>3.578.755</u>
1.2	Vlottende activa		
	Vorderingen	385.053	1.203.107
1.3	Effecten	6.329	6.028
1.4	Liquide middelen	6.872.958	6.470.265
		<u>7.264.340</u>	<u>7.679.400</u>
	Totaal activa	<u>10.625.340</u>	<u>11.258.155</u>
2	PASSIVA	31-12-2016	31-12-2015
2.1	Eigen vermogen	4.836.568	4.924.733
2.2	Voorzieningen	833.640	727.422
2.3	Kortlopende schulden	4.955.132	5.606.000
	Totaal passiva	<u>10.625.340</u>	<u>11.258.155</u>

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland Jaarrekening 2016

Staat van baten en lasten over 2016

		2016	Begroting 2016	2015
3	Baten			
3.1	Rijksbijdragen	17.457.356	17.038.000	15.623.868
3.2	Overige overheidsbijdragen	202.167	135.000	744.866
3.3	Baten in opdracht van derden	350.633	243.500	244.610
3.4	Overige baten	715.240	710.900	663.504
	Totaal baten	18.725.396	18.127.400	17.276.848
4	Lasten			
4.1	Personele lasten	15.050.939	14.866.600	13.685.611
4.2	Afschrijvingen	397.554	405.000	372.214
4.3	Huisvestingslasten	1.203.562	1.077.000	1.116.082
4.4	Overige lasten	2.186.675	1.761.300	1.677.380
	Totaal lasten	18.838.730	18.109.900	16.851.287
	Saldo baten en lasten	-113.334	17.500	425.561
5	Financiële baten en lasten	25.169	19.000	20.575
	Resultaat	-88.165	36.500	446.136

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland Jaarrekening 2016

Kasstroomoverzicht over 2016

	2016	2015
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Saldo Baten en Lasten (incl. bijzondere lasten)	-113.334	425.561
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	397.554	372.214
- Mutaties voorzieningen	106.218	16.449
Veranderingen in vlottende middelen:		
- Vorderingen	818.054	-301.095
- Schulden	-650.868	3.899.859
- Effecten	-301	-294
	670.657	3.987.133
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	557.323	4.412.694
Ontvangen interest	25.169	20.575
Betaalde interest	-	-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	582.493	4.433.269
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	-287.120	-300.979
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-	-
Overige investeringen in financiële vaste activa	-	-
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-287.120	-300.979
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Investeringsubsidies	107.323	50.000
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	107.323	50.000
Mutatie liquide middelen	402.693	4.182.290
Eindstand liquide middelen	6.872.958	6.470.265
Beginstand liquide middelen	6.470.265	2.287.975
Mutatie liquide middelen	402.693	4.182.290

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland Jaarrekening 2016

Grondslagen voor de jaarrekening

Algemene informatie

Juridische structuur

De Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland bestaat uit drie gelijkwaardig functionerende vestigingen Geert Groote College Amsterdam, Rudolf Steiner College Haarlem en Adriaan Roland Holtschool Bergen, met als administratieve hoofdvestiging het Geert Groote College.

Kernactiviteit

Het verzorgen van onderwijs op basis van de pedagogische beginselen van Rudolf Steiner, resulterend in de afsluitingen IVO-MAVO (VMBO-T), HAVO en VWO.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is bepaald dat de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn en met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

De activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij anders is vermeld.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de stichting.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de stichting zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Activa

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs dan wel reële waarde.

Voor de stichting omvatten financiële instrumenten onder meer:

- Debiteuren en overige Vorderingen,
- Effecten,
- Liquide middelen,
- Schulden aan (krediet-) instellingen,
- Crediteuren en overige te betalen posten.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden geactiveerd voor zover de verkrijgings- of vervaardigingsprijs hoger is dan € 1.000. De waardering geschiedt tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijving. De afschrijving is gebaseerd op de economische levensduur. Investeringssubsidies worden zichtbaar in mindering gebracht op de materiële vaste activa.

De afschrijvingspercentages bedragen:

- Gebouwen	2,0 - 3,3%
- overige inventaris en apparatuur	10,0% - 33,3%

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland Jaarrekening 2016

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen reële waarde.

Effecten

De effecten worden voor zover deze aan een beurs genoteerd zijn gewaardeerd tegen reële waarde. Wijzigingen in die reële waarde worden verantwoord in de staat van baten en lasten. Niet beursgenoteerde gekochte leningen en obligaties worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingverliezen.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd op reële waarde. Indien niets anders is vermeld, staan deze vrij ter beschikking.

Passiva

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserve en de bestemmingsreserves gepresenteerd. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het Bestuur. Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door de stichting is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve.

Voorts is binnen het eigen vermogen een onderscheid gemaakt naar publieke en private middelen.

Voorzieningen

Onder de voorzieningen worden de personele voorzieningen, onderhoudsvoorziening en overige voorzieningen gepresenteerd. Tenzij anders aangegeven worden de voorzieningen opgenomen tegen nominale waarde. Toevoegingen aan voorzieningen vinden plaats ten laste van de staat van baten en lasten. Uitgaven vinden rechtstreeks plaats ten laste van de voorzieningen. Een voorziening in verband met verplichtingen als bedoeld in artikel 2:374 lid 1, eerste volzin BW wordt uitsluitend opgenomen indien op de balansdatum aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

1. de rechtspersoon heeft een verplichting (in rechte afdwingbaar of feitelijk);
2. het is waarschijnlijk dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen noodzakelijk is; en
3. er kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van de omvang van de verplichting.

Uitzondering op voorgaande voorwaarden betreft de voorziening voor groot onderhoud. De toevoegingen aan deze voorziening zijn bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt, gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplan.

Pensioenvoorziening

Voor het personeel van de Stichting zijn de pensioenen ondergebracht bij ABP, een bedrijfstakpensioenfonds. Deze regeling is te kwalificeren als een toegezegd pensioenregeling. Deze wordt – overeenkomstig de in de RJ aangereikte vereenvoudiging – in de jaarrekening verwerkt als toegezegde bijdrageregeling. Dit betekent dat de over het boekjaar verschuldigde premies als kosten worden verantwoord. De risico's van loonontwikkeling, prijsindexatie en beleggingsrendement op het fondsvermogen zullen mogelijk leiden tot toekomstige aanpassingen in de jaarlijkse bijdragen aan het pensioenfonds. Deze risico's komen niet tot uitdrukking in een in de balans opgenomen voorziening. Informatie over eventuele tekorten en de gevolgen hiervan voor de pensioenpremies in de toekomstige jaren is niet beschikbaar.

Voorziening personeelsbeloningen

Voor de beloningen welke de stichting verschuldigd is aan het personeel op basis van de arbeidsvoorwaarden gedurende het dienstverband neemt de stichting een voorziening op per balansdatum. Deze voorziening wordt slechts opgenomen indien sprake is van opgebouwde rechten.

Onderhoudsvoorziening

De onderhoudsvoorziening gebouwen is gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplan.

Kortlopende schulden

Schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar worden aangeduid als kortlopend. Schulden worden niet gesaldeerd met activa. Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs rekening houdend met de effectieve rentemethode. Overlopende passiva betreffen vooruitontvangen bedragen (waaronder geormerkte bijdragen) en nog te betalen bedragen terzake van lasten die aan een verstrekken periode zijn toegekend. Van bedragen die voor meerdere jaren beschikbaar zijn gesteld, wordt het nog niet bestede gedeelte op deze post aangehouden. Vrijval ten gunste van de staat van baten en lasten geschiedt naar rato van de besteding.

Grondslagen voor de resultaatbepaling

Met inachtneming van het vorenstaande worden de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, met uitzondering van de ouderbijdrage welke worden verantwoord op het moment van ontvangst.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland
Jaarrekening 2016

Toelichting op de balans per 31 december 2016

1.1 Materiële vaste activa		Verkrijgings- prijs t/m 2015	Afschrijvingen/ amortisatie t/m 2015	Boekwaarde 1-jan-16	Inves- teringen 2016	Desinves- teringen 2016	Afschrij- vingen 2016	Amortisatie subsidiës 2016	Boekwaarde 31-dec-16
1.1.1	Gebouwen en terreinen	3.094.314	680.034	2.414.280		-	85.032	-	2.329.248
1.1.2	Inventaris en apparatuur	2.998.671	1.687.806	1.310.865	287.121	-	338.631	-	1.259.355
	vaste activa	6.092.985	2.367.840	3.725.145	287.121	-	423.663	-	3.588.603
	Gebouwen	4.739	-	4.739		-	-	-	4.739
	Investeringsubsidie inventaris	-332.246	181.117	-151.129	-107.323	-		26.110	-232.342
	Investeringsubsidiës	-327.507	181.117	-146.390	-107.323	-	-	26.110	-227.603
	Totaal vaste activa	5.765.478	2.548.957	3.578.755	179.798		423.663	26.110	3.361.000

1.2 Vorderingen		2016		2015	
1.2.1	Vorderingen op gelieerde instellingen		16.095		111.629
1.2.2	Overige vorderingen		20.613		162.683
1.2.3	Overlopende activa		348.344		928.795
	Totaal vorderingen		385.052		1.203.107
	Uitsplitsing overlopende activa				
1.2.3.1	Vooruitbetaalde kosten		102.669		82.653
1.2.3.2	Verstrekte voorschotten		20.084		25.455
1.2.3.3	Overige overlopende activa		225.591		820.687
	Totaal overlopende activa		348.344		928.795

De overige overlopende activa bestaat hoofdzakelijk uit nog te ontvangen ouderbijdragen, NOA scholingsbeurs en gemeentelijke subsidies.

1.3 Effecten		Marktwaaarde 31-12-2015	Waarde- mutaties 2016	(Des)inves- teringen 2016	Marktwaaarde 31-12-2016
1.3.2	Effecten	6.028	301	-	6.329
		6.028	301	-	6.329

1.4 Liquide middelen		31-12-2016		31-12-2015	
1.4.1	Kasmiddelen		4.192		6.801
1.4.2	Banken		520.121		3.684.449
1.4.3	Spaarrekeningen		6.348.645		2.779.015
			6.872.958		6.470.265

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland
Jaarrekening 2016

Toelichting op de balans per 31 december 2016 (vervolg)

2	PASSIVA								
2.1	Eigen vermogen								
		Stand per	Bestemming	Overige	Stand per				
		1-1-2016	expl. Saldo	mutaties	31-12-2016				
			2016	2016					
2.1.1	Algemene reserve (publiek)	215.591	-	-	215.591				
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)	2.491.015	181.835	-	2.672.850				
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)	2.218.127	-270.000		1.948.127				
	Totaal eigen vermogen	4.924.733	-88.165		4.836.568				
2.2	Voorzieningen								
		Stand per	Dotaties	Onttrekking	Vrijval	Stand per	kortlopend	Langlopend	
		1-1-2016	2016	2016	2016	31-12-2016	deel <1	deel >1	
2.2.1	Personeelbeloningen	352.422	77.238	1.020	-	428.640	77.238	351.402	
2.2.2	Onderhoudsvoorziening	320.000	60.000	-	-	380.000	30.000	350.000	
2.2.3	Overige voorzieningen	25.000	-	-	-	25.000	-	25.000	
	Totaal voorzieningen	697.422	137.238	1.020	-	833.640	107.238	726.402	
	Uitsplitsing personeelsbeloningen								
		Stand per	Dotaties	Onttrekking	Vrijval	Stand per	kortlopend	Langlopend	
		1-1-2016	2016	2016	2016	31-12-2016	deel <1	deel >1	
2.2.1.1	Voorzieningen jubileum-wachtgeldenuitkeringen	48.866	30.839	1.020	-	78.685	30.839	47.846	
2.2.1.2	Personeelskosten		-	-	-	-	-	-	
2.2.1.3	Voorzieningen verlof	32.965	-	-	-	32.965		32.965	
2.2.1.3	Voorziening PB50	239.752	102.238	25.000	-	316.990	102.238	214.752	
		321.583	133.077	26.020	-	428.640	133.077	295.563	
2.3	Kortlopende schulden		2016				2015		
2.3.1	Crediteuren		172.175				341.681		
2.3.2	Schulden aan andere deelnemingen		-				-		
2.3.3	Belastingen en premies sociale verzekeringen		674.469				607.845		
2.3.4	Schulden terzake pensioenen		154.877				155.702		
2.3.5	Overige kortlopende schulden		3.191.603				3.907.575		
2.3.6	Overlopende passiva		762.008				593.197		
	Totaal kortlopende schulden		4.955.132				5.606.000		
2.3.4.1	Uitsplitsing belastingen en premies								
2.3.4.2	Loonheffing		673.426				606.839		
2.3.4.2	Premies sociale verzekeringen		1.043				1.006		
			674.469				607.845		
2.3.5.1	Uitsplitsing overige kortlopende schulden:								
2.3.5.2	Verbouwing ARH/fietsenstalling GGCA/nieuwbouw RSC		2.911.936				3.723.710		
2.3.5.2	Nog te besteden subsidie		110.200				108.393		
2.3.5.3	Vooruit ontvangen gelden schoolreizen		81.500				75.472		
2.3.5.4	Overige		87.967						
			3.191.603				3.907.575		
2.3.6.1	Uitsplitsing overlopende passiva:								
2.3.6.2	Vooruitontvangen subsidie		-				-		
2.3.6.2	Vakantiegeld/bindingstoelage		538.508				493.774		
2.3.6.3	Accountants- en administratiekosten		10.210				10.210		
2.3.6.4	Overige		213.290				89.213		
			762.008				593.197		

Overzicht geoormerkte doelsubsidies OCW

Omschrijving	Jaar	Kenmerk	Toewijzing	Saldo 2015	Ontvangen	Lasten	Investering	Saldo per	Prestatie geleverd
G1 geoormerkte subsidies zonder verrekeningsclausule									
Studieverlof	2015	708348-1	110.034	-	110.034	110.034	-	-	
Studieverlof	2016	776554-1	123.276	-	123.276	100.276	-	23.000	
G2 geoormerkte subsidies met verrekeningsclausule									
					2016	2016	2016	31-12-2016	
Zij-instroom	2010	0/194/21560	19.000	17.000	-	-	-	17.000	x
Zij-instroom	2011	369593-1	114.000	-	-	-	-	-	
Zij-instroom	2011	BEK-2011/963 M	19.000	-	-	-	-	-	
Zij-instroom	2012	468553-1	57.000	-	-	-	-	-	
Zij-instroom	2013	573558-1	20.000	7.832	-	7.832	-	-	
Zij-instroom	2014	602233-1	80.000	-	-	-	-	-	
Zij-instroom	2015	705858-1	40.000	7.052	-	-	-	-	
Zij-instroom	2016	769739-1	60.000	-	60.000	40.000	-	20.000	x

Tevens verwijzen wij naar de eerder ingediende subsidie-afrekening omtrent de zij-instromers over de jaren 2010-2014 welke wij op verzoek van het Ministerie van Onderwijs hebben ingediend.

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland Jaarrekening 2016

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Lease van apparaten

Er zijn langlopende onvoorwaardelijke verplichtingen aangegaan ter zake de lease van de kopieermachines.

De verplichtingen die hieruit voortvloeien voor de vestiging Amsterdam met een looptijd van 01 juli 2012 tot 01 oktober 2016 welke is stilzwijgend verlengd, bedragen circa 32.000

Voor de vestiging Bergen loopt een huurovereenkomst van de periode 01 september 2012 tot 01 augustus 2018 voor een bedrag van 17.352 per jaar.

De vestiging Haarlem heeft een nieuw kopieercontract afgesloten met een looptijd van 60 mnd van 01-04-2016 tot 01-04-2021, kosten per jaar circa 18.820.

Inkoop leermiddelen

De stichting heeft, middels aanbesteding een contract afgesloten met Boekhandel Van Dijk voor afname leermiddelen.

Het contract is afgesloten voor 53 maanden, ingaande 1 maart 2016 en eindigt op 31 juli 2020, kosten per jaar circa 555.000.

Inkoop energie

De stichting heeft, middels aanbesteding een contract afgesloten voor gaslevering (Eneco) en elektra (DVEP).

Het contract is afgesloten voor de periode van 1 januari 2015 t/m 31 december 2020, kosten per jaar circa 183.000.

Inkoop schoonmaak

De vestiging Amsterdam heeft m.i.v. 15 maart 2015 een contract afgesloten met schoonmaakbedrijf Borg voor Kwaliteit voor een bedrag van € 180.000 per jaar.

De vestiging Haarlem heeft, wegens uitbreiding, met schoonmaakbedrijf Cemvo voor één jaar het contract verlengd voor een bedrag van € 156.000

De vestiging Bergen heeft met schoonmaakbedrijf Carling een contract afgesloten voor een bedrag van € 100.000

Vordering op het ministerie van OCW

Er is per balansdatum een voorwaardelijke vordering op het ministerie van OCW in het kader van de Regeling "Onvoorziene gevallen bij invoering vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs" voor EUR 1.212.081 (2015: EUR 1.243.937)

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland
Jaarrekening 2016

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2016

3	Baten	2016	Begroting 2016	2015
3.1	(Rijks) bijdragen OCW			
3.1.1	Personele subsidies	13.612.059	13.771.100	12.306.491
3.1.2	Materiële subsidies	1.838.664	1.794.500	1.707.122
	(Normatieve) rijksbijdrage OCW	15.450.723	15.565.600	14.013.613
3.1.3	Geoomerkte subsidies	60.000	-	40.000
3.1.4	Niet-geoomerkte subsidies	1.890.920	1.440.900	1.570.268
3.1.5	Overige	55.713	31.500	-13
		2.006.633	1.472.400	1.610.255
	Totaal (Rijks) bijdragen OCW	17.457.356	17.038.000	15.623.868
3.2	Overige overheidsbijdragen			
3.2.1	Gemeentelijke bijdrage en subsidies	202.167	135.000	744.866
	Totaal overige overheidsbijdragen	202.167	135.000	744.866
3.3	Baten in opdracht van derden			
3.3.1	Subsidies derden	350.633	243.500	244.610
	Baten in opdracht van derden	350.633	243.500	244.610
3.4	Overige baten			
3.4.1	Ouderbijdragen	652.651	658.200	650.718
3.4.2	Overige baten	62.589	52.700	12.786
	Totaal overige baten	715.240	710.900	663.504
	Totaal baten	18.725.396	18.127.400	17.276.848

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland
Jaarrekening 2016

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2016 (vervolg)

4	Lasten	2016	Begroting 2016	2015
4.1	Personeelslasten			
4.1.1	Brutolonen en salarissen	11.742.947	14.303.500	10.509.904
4.1.2	Sociale lasten	1.445.802	-	1.275.887
4.1.3	Pensioenlasten	1.368.401	-	1.275.912
	Lonen en salarissen	14.557.150	14.303.500	13.061.703
4.1.4	Dotatie personele voorzieningen	74.786	120.000	166.449
	Totaal dotaties personele voorzieningen	74.786	120.000	166.449
4.1.5	Diensten derden	220.642	60.000	113.161
	Totaal personeel niet in loondienst	220.642	60.000	113.161
4.1.6	Diverse personeelslasten	329.843	410.700	445.258
	Totaal overig	329.843	410.700	445.258
	Totaal overige personele lasten	550.485	470.700	558.419
4.1.7	Uitkeringen	-131.482	-27.600	-100.960
	Totaal uitkeringen	-131.482	-27.600	-100.960
	Totaal personeelslasten	15.050.939	14.866.600	13.685.611

Fte's per 31-12-2016	2016	Begroting 2016	2015
Directie	13,80	12,35	12,30
OP	158,62	138,47	131,33
OOP	41,91	35,66	33,75
	214,33	186,48	177,38

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland Jaarrekening 2016

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2016 (vervolg)

4.2	Afschrijvingen	2016	Begroting 2016	2015
4.2.1	Gebouwen	26.471	85.000	26.471
4.2.2	Inventaris en apparatuur	338.632	320.000	316.709
	Amortisatie investeringsreserve	-26.110		-29.526
	Gebouw uitbreiding	58.561		58.560
	Totaal materiële vaste activa	397.554	405.000	372.214
	Totaal afschrijvingen	397.554	405.000	372.214
4.4	Huisvestingslasten	2016	Begroting 2016	2015
4.4.1	Huur	78.016	61.000	178.698
4.4.2	Verzekeringen	4.524	5.000	4.938
4.4.3	Dotatie voorziening onderhoud	60.000	60.000	100.000
4.4.4	Onderhoud gebouwen en terreinen	220.194	141.000	126.138
4.4.5	Vrijval voorziening onderhoud	-	-	-128.200
	Totaal onderhoud	280.194	201.000	97.938
4.4.5	Energie en water	190.678	203.500	176.842
4.4.6	Schoonmaakkosten	503.206	442.000	482.206
4.4.7	Publiekrechtelijke heffingen	24.800	26.000	27.761
4.4.8	Overige	122.144	138.500	147.699
	Totaal Overige	840.828	810.000	834.508
	Totaal huisvestingslasten	1.203.562	1.077.000	1.116.082
4.5	Overige instellingslasten	2016	Begroting 2016	2015
4.5.1	Kosten salarisadministratie	52.987	55.000	51.960
4.5.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	286.992	260.300	268.022
4.5.3	Dotatie overige voorzieningen	-	-	-
4.5.4	Overige lasten	1.846.696	1.446.000	1.357.398
	Totaal overige instellingslasten	2.186.675	1.761.300	1.677.380
4.5.4.1	Uitsplitsing overige lasten			
4.5.4.1	Schoolboeken	554.914	632.500	531.625
4.5.4.2	Vavo kosten	157.297	99.300	99.842
4.5.4.3	Kopieerkosten	112.160	105.500	101.545
4.5.4.4	Automatisering	157.400	105.600	137.414
4.5.4.5	Vrije schoolbewegingen	28.860	25.200	26.143
4.5.4.6	Verbetering kwaliteit onderwijs	4.701	5.000	4.672
4.5.4.7	Zorgbreedte LWO	103.846	50.000	55.161
4.5.4.8	Schoolreclame	71.489	60.500	63.638
4.5.4.9	Beheer en Bestuurskosten	75.883	43.300	34.712
4.5.4.10	Rechtsbijstand en advies	23.618	23.000	2.090
4.5.4.11	Contributies	44.052	33.500	34.519
4.5.4.12	Onderwijsprojecten en excursies	326.055	202.600	210.037
4.5.4.13	Overige	186.421	60.000	56.000
	Overige lasten	1.846.696	1.446.000	1.357.398
5	Financiële baten en lasten	2016	Begroting 2016	2015
5.1	Rentebaten	25.169	19.000	20.575
5.2	Rentelasten	-	-	-
	Saldo financiële baten en lasten	25.169	19.000	20.575

Honoraria van de accountant

De volgende honoraria van WGS Accountants zijn ten laste gebracht van de stichting een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a BW

WGS Accountants B.V.

	2016	2015
Onderzoek van de jaarrekening	11.616	11.374
Andere controleopdrachten	1.210	5.560
Adviesdiensten op fiscaal terrein	-	-
Andere niet controlediensten	-	-
	<u>12.826</u>	<u>16.934</u>

Risicobeheer

- Algemene risico's

Risico's zijn overniet van formatie in verband met de vrijeschoolvakken, ongeveer 80% van de uitgaven zijn salariskosten, er is intern voldoende controle op deze uitgaven door middel van maand-rapportages en kwartaalrapportages.

- Marktrisico

Het vrijeschoolonderwijs staat positief in de belangstelling, het aantal leerlingen groeit, er is de afgelopen 2 jaar zelfs uitgelopen. De verwachting is een groei naar 2500 leerlingen in 2018-2019. Het risico van te snelle groei (huisvesting, voorfinanciering, onervulde vacatures) wordt ondervangen door nauw overleg met gemeente en regio'scholen en uitlooting als de aanmeldingen de prognose overschrijden.

- Renterisico is beperkt de rente inkomsten worden minimaal meegenomen in de begroting.

- Liquiditeits- en Kredietrisico (het risico dat de stichting niet aan haar verplichtingen kan voldoen)

De risico's zijn beperkt doordat de overheid op basis van het kasstelsel financiert.

Voor de voorfinanciering van formatiegroei en huisvesting kan (tijdelijk) een deel van het weerstandsvermogen worden ingezet, mits er voldoende garantie is vanuit gemeente (huisvesting) en er een goede prognose is van het aantal leerlingen.

Een uitgebreide toelichting op het risicobeheer is opgenomen in het bestuursverslag.

Verbonden partijen

Overzicht verbonden partijen	juridische vorm	stat. zetel	code act	doel	eigen vermogen	resultaat	art. 2:403	deelname	consolidatie
naam									
A'dams St voor Rudolf Steiner Pedagogie	St	A'dam	4	ouderbijdrage	200.725	-4.398	nee	n.v.t.	nee
St Dordengelden Kunstreizen Geert Grootte	St	A'dam	4	spaarrekening	nihil	-	nee	n.v.t.	nee
St Vrije School Onderwijs Haarlem	St	Haarlem	4	ouderbijdrage	85.523	4.739	nee	n.v.t.	nee

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

Bestuursamenstelling

Namen bestuursleden

A'dams St. voor Rudolf Steiner Pedagogie	E.M. Dirkzwager, D.C.P. Stutterheim, S.A. Hesterman
St. Dordengelden Geert Grootte School	B. van Esveld, C. Cornelius, S.A. Hesterman
St Vrije School Onderwijs Haarlem	R. van der Ploeg, B. Wernik, F. Neve

Vermelding bezoldiging topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen

Vermelding alle bestuurders met dienstbetrekking

Funcitie	Voorzitters-clausule van toepassing (J/N)	Naam	Ingang dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang in FTE	Beloning	Belastbare variabele vergoeding	Voorzieningen beloning op termijn	Uitkeringen beëindiging dienstverband
Bestuurder	J	W.J. Brouwer	1-11-2014		1	88.547		13.636	

Vermelding alle interim-bestuurders

Funcitie of functies	Voorzitters-clausule van toepassing (J/N)	Naam	Ingang dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang in FTE	Beloning	Belastbare variabele vergoeding	Voorzieningen beloning op termijn	Uitkeringen beëindiging dienstverband
nvt									

Vermelding alle toezichthouders

Funcitie of functies	Voorzitters-clausule van toepassing (J/N)	Naam	Ingang dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang in FTE	Beloning	Belastbare variabele vergoeding	Voorzieningen beloning op termijn	Uitkeringen beëindiging dienstverband
Lid RvT	N	J. Lap	1-1-2013	1-1-2017		1.100			
Lid RvT	N	M.T. Dingarten	1-1-2013			1.100			
Lid RvT	N	M.C. Wit	1-1-2013	1-1-2016		0			
Voorzitter RvT	J	B.W. Groot	25-6-2015			1.650			
Secretaris RvT	N	A.J.H. van den Elzen	25-6-2015			1.100			
Lid RvT	N	M.C.P. Visbeen	25-6-2015			1.100			

4.2 Vermelding gegevens van eenieder van wie de bezoldiging de WNT-norm te boven gaat

Vermelding alle bestuurders met dienstbetrekking

Funcitie of functies	Motivatie overschrijding van de	Ingang dienstverband	Einddatum dienstverband	Omvang in FTE	Beloning	Belastbare variabele vergoeding	Voorzieningen beloning op termijn	Uitkeringen beëindiging dienstverband
nvt								

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland

Jaarrekening 2016

Overige gegevens

Controleverklaring

De controleverklaring is opgenomen op pagina 58 tot en met 61.

(Voorstel) bestemming van het exploitatiesaldo

Vooruitlopend op het bestuursbesluit is het exploitatiesaldo over 2016 te weten - € 88.165,- deels verrekend met de bestemmingsreserve opgebouwd uit publieke middelen + € 181.835 en deels met - € 270.000 uit de bestemmingsreserve opgebouwd uit private middelen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die aanleiding geven de jaarrekening te wijzigen.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Raad van Toezicht van Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland (hierna 'de stichting') te Amsterdam (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals vermeld in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2016;
2. de staat van baten en lasten over 2016;
3. het kasstroomoverzicht over 2016; en
4. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

SVSNH/A.1706265.O

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag;
- de overige gegevens;
- gegevens over de rechtspersoon;
- financiële kengetallen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.3. Bestuursverslag van het onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening**

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Woerden, 26 juni 2017

WGS Accountants B.V.

Origineel getekend door drs. W.A.B. Spies RA

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevatten als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuurgehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs Noord-Holland Jaarrekening 2016

Gegevens over de rechtspersoon

Naam instelling: Stichting voor Voortgezet Vrijeschoolonderwijs N-H
Adres: Postbus 77779
1070 LJ Amsterdam

Telefoon: 020-5745830
Fax: 020-6758137
E-mail: info@ggca.nl

Bestuursnummer: 41219

Contactpersoon: G.C. Broekhof-Langendijk
Telefoon: 020-5745834
Fax: 020-6758137
E-mail: gbroekhof@rscollege.nl

Brinnummer: 16TS